ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ - ԹԻՒ 657 | Կ. ՊՈԼԻՍ, ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 1898 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 15—27 | 14 ՇԱՊԱՆ 1316 | 15 ՔԵԱՆ՝ ԻՎ, 1314 | Գ. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 657

"بوزانتیون"
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته . صاحب امتیاز و مدیر مسئولی
بوزانت كچیان
مطبعه و اداره‌خانه‌سی باب عالی جاده‌سی ۲۳–۲۵ نومرولی
دائرهٔ مخصوصه‌ده در

20 ՓԱՐԱ

Բիւզանդիոն

20 ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, No. 23_25.
CONSTANTINOPLE

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ի՞ՆՉ Կ'ԱՆՁՆԻ Կ'ԴԱՌՆԱՅ

Գաղղիական դիւրագրգռութեան ու փոփոխամտութեան նոր ապացոյց մը եղաւ Ֆաշոտայի դէպքին բերմամբ Գերմանիոյ հետ ազգային համաձայնութեան մը գալու փափաքը, զոր հանրապետական թէ միապետական կարգ մը Բարիզեան լրագիրք ցոյց տուին, օրգան կարեւոր անձնաւորութիւններէն ոմանց հաւանութեան ձայներն ալ միացնելով իրենց բացած «պլեքարին»։ Անգլիա Ֆաշոտայի գործին մէջ ա՛յն աստիճան բիրտ անիրաւութիւն ցուցեր է որ Ֆրանսացիք այս անգամ աղէկ մը հասկցեր են Անգլիոյ գաղղիատեաց ոգին, և փոխանակ այսպիսի կեղծ բարեկամի մը եզրա ապրը, որոշեր են իրաւախոհ ըլլալ իրենց անկեղծ թշնամիին հետ։ Սքանչելի՜ գաղափար, որ կրնար Եւրոպեան աշխարհավարութեան ընթացքն հիմնովին փոխել։ Բայց վայրկենապէս մտածուած քաղաքական ծրագիրներն այն անպատեհութիւնն ունին որ վայրկենապէս կ'ցնդին, պզտիկութեան, նուաստութեան զգացում մը միայն թողլով իրենց ետեւ, եթէ ոչ աւելի ծանր հետեւանքներ։ Գաղղիական հրաւէրներուն ի՞նչ պատասխան եկաւ պաղարիւն Տեւտոններէն. Պիւլով, որ այս ֆրանսական յայտարարութիւններէ ետքը ճառեց միջազգային կացութեան վրայ, իր կողմէ ո՛և իցէ քաջալեր չտուաւ անոնց, եւ նախարարական յայտարարութեան թերին լրացնելով, Քէօլնիշէ Ցայտունկ հռչակեց Գերմաններուն համար ծանօթ ճշմարտութիւնը թէ «մինչ որ Ֆրանսացիք Ալզաս-Լոռէնէն յոյսերնին չկտրեն, մինչեւ որ այս երկու գաւառներուն Գերմանիոյ թողումը վերջնական և անդարձ չնկատեն, Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջեւ բրական և տեւական համաձայնութիւն յառաջ չի կրնար գալ»։ Այս անհամ դասն առնելու համար, կ'արժէ՞ր քէն ընել Անգլիոյ, որուն ձեռքին մէջ գաղղիական հայրենիքին սուրբ երկրէն մատնաչափ մը հող չկայ, ո՛չ ալ ֆրանսական բերդերէն քարի կտոր մը.—Անգլիոյ, կ'ըսենք, որ ֆրանսական բերքերու և ապրանքներու է՛ն մեծ գնորդն է բոլոր աշխարհի վրայ, եւ իր զբօսաշրջիկներու ձեռքով ալ ամէն տարի միլիոններ կ'թափէ Ֆրանսայի մէջ, մինչ Գերմանիա գաղղիական ապրանքներուն նմանը շիներու զբաղելով կը դարմանէ իր ժողովրդին աղքատութիւնն։ Եթէ Անգլիա Ֆաշոտան առաւ Ֆրանսացիներէն, որք արդէն գործ չունէին հոն, Գերմանիա ալ Ս. Տեղեաց մէջ օտար կաթոլիկներու ֆրանսական թեւարկութենէն բան մը խլեց տարաւ իրեն հետ միանոյն ժամանակ։

Չխարծենք որ այս բաներն հասկցողներ չեղան Բարիզի մէջ. Թան, օրինակի համար, չմիացաւ գերմանապաշտ շարժումին։ Հարցուց իր անգլիատեաց պաշտօնակիցներուն թէ Ֆաշոտայի մասնական գործին մէջ Անգլիոյ բիրտ վարմունքը փոխարինելու համար կ'արժէ՞ հրաժարիլ ազգային խորհրդածուած քաղաքականութենէն, որուն Ֆրանսա հաւատարմաբար և մեծամեծ զոհողութիւններով հետեւած է 1870—71ի պատերազմէն ի վեր։ Կ'արժէ՞ վերջնապէս հրաժարիլ ֆրանսական սիրտերուն է՛ն սիրելի յոյսէն, և անդարձ կնքել այնպիսի ազգավնաս կարգադրութիւն մը որուն բարեփոխման համար ապագայ նպաստաւոր պատեհութեանց վրայ յոյս դնել երբեք չէ դադրած ազգը[*]—Տարակոյս չկայ որ կէս-պաշտօնական թերթին այս մօտ խորհրդածութիւններն աւելի մօտիկ են ֆրանսացի ազգին արդի մեծամասնութեան զգացումներուն և երկիրը կառավարող արդի կուսակցութեան վարիչներուն գաղափարներուն։ Բայց վերջապէս, դիտելի երեւոյթ մ'է որ մասնաւոր խնդիր մը առիթ կուտայ 70—71ի աղէտներէն ի վեր առաջին անգամ ըլլալով երեւան բերելու ֆրանսական մտածումի նոր կերպ մը, այն է՝ Գերմանիոյ հետ համաձայնութեան գալու տրամադրութիւն մը, որ, ի՛նչ ալ ըսէ Թան, կ'հաստատէ թէ նոյն իսկ Ալզաս-Լոռէնի ցաւը չմոռցուելիք ցաւ մը չէ եղեր ազգին գո՛նէ մէկ մասին համար։ Սպառնալով կրնան ձանձրանալ Ֆրանսացիք, քանի որ Գերմանիա իր բովանդակ արտաքին աշխարհավարութեան սկզբունքն ըրած է և իր բոլոր զինուորական պատրաստութիւններուն կէտ նպատակին հռչակած է Ալզաս-Լոռէնին պահպանումն իբր անբաժան մասը գերմանական հայրենիքին։ Այն ատեն, այս օրուան փոքրամասնութիւնը մեծամասնութիւն կրնայ ըլլալ Ֆրանսայի մէջ, և Ալզաս-Լոռէնէն վերջնապէս հրաժարելու հիման վրայ, ֆրանքօ-գերմանական համաձայնութիւն մը կ'րնայ գոյանալ։ Արդէն ընդհանուր կարծիքն այս է որ Ռուսիա, որուն մէկը Գերմանիոյ դէմ ֆրանսական պատերազմի մը մասնակցելու պէտք չունենալու համար, մինչ իր ազդեցութիւնը կ'րանեցնէ եղեր Ֆրանսան Գերմանիոյ հետ հաշտեցնելու։ Եւրոպայի բովանդակ երկայնութեան վրայ առաջնակարգ երեք զինուորական Տէրութիւններուն դաշնակցութիւնն իրաւցնէ պատկառելի բան կ'ըլլար ապագային համար, բայց մինչեւ այն ատեն ո՛վ գիտէ ո՛րքան ջուր պիտի անցնի Սէնի, Նեւայի կամ Սպրէի կամուրջներուն տակէն, և ո՛րքան ալ բալամուտ՝ Վոսփորի ջուրերուն մէջէն։

*** Միթէ Վոսփորը չէ՞ր որ հակառակ ուղղութեամբ երկու տարբեր հիւրեր ողջունեց վերջերս։ Մին վարէն եկաւ, միւսը վերէն։ Մէկ մէկ կրօնական արարողութեան առթիւ։ Եւրոպայի է՛ն հզօր երկու վեհապետք Թուրքիոյ նկատմամբ բարեկամութեան արտայայտութիւններ ըրին, որք ժամանակակից աշխարհավարութեան ուշագրաւ երեւոյթներէն են։ Վիլհելմ կայսեր համար առիթն էր Երուսաղէմի գերմանական եկեղեցիին բացումը։ Նիքոլա մեծ-դքսին համար ալ առիթն էր ի յիշատակ հանգուցեալ ռուս զօրականաց կալաթարիայի [Այ-Ստէֆանոս] մեծագործ-յիշատակարանին օծումն ու նուիրագործումն, որ պատշաճ հանդէսներով տեղի ունեցաւ։ Ի՛նչ մեծ փոփոխում նախկին ապարապետին վերջին այցելութիւններէն ի վեր։ Հիմակ Օսմ. Տէրութիւնն և Ռուսիա սերտ բարեկամ են, և վերջին թղթաբերով առնուած ռուս, գերման և աւստրեան թերթերն ալ կ'հաստատեն թէ Նիքոլա Բ.ի համար կալաթարիայի հանդէսը լոկ առիթ մը եղաւ՝ Վիլհէլմ Բ.ի այցելութենէն ետքն ալ իր բարեկամութիւնը մտերմացնելու Օսմ. Տէրութեան հետ, եւ կեցած կապերն ամրապնդելու։ Ռուս թերթերը մասնաւոր եռանդով մը զգացուցին թէ Նիքոլա Բ.ի գահակալութենէն ի վեր ալ, ինչպէս Աղեքսանդր Գ.ի օրով, Մուրավեվ կոմսին միջոցաւ ալ, ինչպէս Լոպանով իշխանին ձեռամբ, վերջին տարիներուն մէջ, Ռուսիա ո՛րքան մեծ, ո՛րքան թանկագին ծառայութիւններ մատոյց Օսմանեան Տէրութեան հետեւած քաղաքականութեան, ինչպէս անցեալ օր Մոնիդէօռ ալ յիշեցուցած էր։ Ըսել է՝ պարագաներու բերմամբ բարեկամութեան, նոյն իսկ դաշնակցութեան կրնան փոխուիլ նախկին թշնամութիւնք կամ հակառակութիւնք, եւ ո՛վ գիտէ՞ գուցէ օր մը Գերմանիա, Ֆրանսա և Ռուսիա միացած, ցամաքային նոր պաշարում [blocus continental] մը հաստատեն «Նենգամիտ Ալպիոնին» դէմ, եթէ ո՛չ մաքսային կամ առեւտրական, գէթ քաղաքական իմաստով։

*** Անգլիացիք, իրենց մեծութեան, հարստութեան և յոյսերի կամ թաքուն զօրութեան գիտակցութեամբ, ո՛րքան ալ պաղարիւն եւ հանդարտ երեւին, անտարբեր չեն ապագայ չփոթութիւններուն, եւ գո՛նէ մամուլն հոն կառավարութենէն աւելի արթնութիւն կ'ցուցնէ։ Թայմզ նախընթաց շաբթուն անգամ մ'եւս մատնացոյց ըրաւ Չինու գործերուն մէջ Լ. Սալզպըրիի ծանօթ տկարութիւնն, և ռա անխուսափելի, անճողոպրելի երկայրաբանութեան մէջ դրաւ բրիտանեան աշխարհավարութեան արդի վարիչը։ — Ռուսիոյ ի Բորդ Արթուր հաստատումը կա՛մ անվտանգ բան մ'էր Անգլիոյ համար, կամ վտանգաւոր։ Եթէ անվտանգ բան մ'էր, ինչո՞ւ Լ. Սալզպըրի կանխաւ չհամաձայնեցաւ Ռուսիոյ հետ, Բորդ Արթուրի թողման փոխարէն նո՛յնքան արժէքաւոր առաւելութիւններ ձեռք բերելու Անգլիոյ համար։ Եթէ վտանգաւոր բան մ'էր, և անոր համար Լ. Սալզպըրի չինական հողն անձեռնմխելի կ'դաւանէր, ինչո՞ւ թող տուաւ որ Ռուսիա տիրէ Բորդ-Արթուրի և Թալիէնուանի, անոնց ետեւը գտնուած ահագին Մանչուրիային հետ։ Ի՛նչ սոսկալի պարտութիւն եղաւ մեզ համար, կ'յարէ Թայմզ, երբ Ռուսիոյ պահանջման վրայ Լ. Սալզպըրի հրաման ըրաւ անգլ. երկու մարտանաւերուն որ քաշուին Բորդ Արթուրէն։ Մինչեւ ցարդ լսուած բան չէր, կ'ըսէ Թայմզ, որ բրիտանեան զրահաւորներ օտար Տէրութեան մը պահանջմամբ ետ քաշուէին դիրքէ մը ուր քանի որ կ'կենային, ապա ուրեմն իրաւունք ունէին կենալու։ Եթէ առաջուց գիտակցութեամբ ու համաձայնութեամբ գործած ըլլար Լ. Սալզպըրի, ո՛չ միայն Ուէյ-Հայ-Ուէյի գրաւումն իբրեւ հակառակ տնօրէնութիւն մը չէր մեկնուեր, այլ թերեւս Անգլիա ա՛լ աւելի կարեւոր դիրք մը ձեռք բերած կ'ըլլար ի Չին։ Հիմակ ուրի՛շ վտանգ կայ, կ'պօռայ պապա Թայմզ. Ռուսիա աճելի կերպիւ կ'սպառազինուի կոր։ Սպառազինուած ամէ՛ն կողմ։ Այլ մանաւանդ ի Բորդ Արթուր և ի Թալիէնուան ա՛նանկ գործունէութիւն մը կայ որ կարծես թէ Ռուսիա հաստատ միտքը դրած ըլլայ վաղն իսկ տիրել Բեքինի, եւ բովանդակ Չինաստանն ի մի պատառ կուլ տալ, աշխարհի ստեղծումէն ի վեր է՛ն հսկայ երկրակալութեան օրինակը տալով աշխարհի։ Աշխարհի առաջնակարգ բերդաքաղաքներէն մին կ'ըլլայ Բորդ Արթուր։ Է՛ն վիթխարի թնդանօթներով կ'զինուին իր ամրոցք։ Տենդոտ գործունէութեամբ կառուցուող զօրանոցներուն մէջ բիւրաւոր զօրք կ'զետեղուին։ Նաւահանգիստն հզօրապէս կ'պաշտպանուի արտաքին յարձակումի դէմ։ Դէպ ի Բեքին տանող բոլոր գիծերը կ'րանուին։ Իբր թէ Սիպերիայէ մինչեւ Բորդ Արթուր Մանչուրիոյ մէջ տեղէն շինուող գիծը պաշտպանելու նպատակաւ, չինական սահմաններուն երկայնքին ու լայնքին վրայ Խազախներու քանի մը ամբողջ բանակներ պէն ի ձեռին կ'սպասեն ձիաւոր,—հետեւակաց ստուար զօրագնդերէն զատ որք Դեղին ծովուն եզերքը կ'դեգերին։ Բորդ-Արթուր ծովեզերք ըլլալով Անգլիա չկրցաւ բան մ'ընել, երբ Բեքին առնուի՞ ի՛նչ պիտի ընէ։

Ամէն երեւոյթներ կ'ցուցնեն ուրեմն թէ ապագային մե՛ծ հաշիւը Ռուսիոյ և Անգլիոյ միջեւ է։

[*]. — Թան եւս այս անգլիատեաց և գերմանասէր հակումներուն դէմ կ'ընդվզի, և իր գրչակից ազգակիցներն ի չափաւորութիւն կ'յորդորէ։

ԳՐԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԱՐՁԱԿ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

Երջանկութիւնն յաւէտ կ'թեւածի մեր գլխուն վերեւ, միշտ հեռուէն ցոյց տալով ոսկիէ ծիրանին ուսերուն վրայ՝ ուրկէ ադամանդ և լոյս կ'ցոլանայ. ի զուր ձեռքդ կ'երկնցնես բռնելու համար ծիրանիին ծայրէն՝ որ խոյս կուտայ քեզմէ, ստուերին պէս որ մարմինդ կ'ձգէ արեւու լոյսին մէջ, և որուն վրայ չես կրնար կոխել բնաւ։

Ու Երջանկութիւնը բարի է և գեղեցիկ. աչքերէն մեղր ու շրթներէն շաքար կ'վազէ միշտ. վարդերն այտին և ոսկին մազերուն մէջ կ'կրէ յաւէտ. բարի է ու լեցուն է խոստումներով. յոյսերով կ'լեցնէ սիրտն ու երազներով հոգին. հպարտ չէ բնաւ ու միշտ կ'ժպտի. ճերմակ ատամները ցոյց տալով խնձորի գոյն շրթունքներուն մէջէն, և երբ թեւերդ կ'րանաս գրկելու համար այդ դիցուհին, զոր ամէն մարդ կ'սիրէ, պատանին ու ծերը, այրն ու կինը, կծու քրքիջ մը կ'րառնայ քիչ մը հեռուէն, լեզուին ծայրը ցոյց կուտայ, և կռնակը քեզի կ'ցուցնէ, հեռուէն հրապուրելու համար յաւէտ։

Անուշ ու աղու երջանկութիւնը սէր ու գուրգուրանք թափել կ'կեղծէ ամէն կողմ. կ'երգէ ու կ'րերկրի. ամէնուն վրայ կ'խնդայ, և շատ քիչերը կ'սիրէ, առէպ չար ու անազնիւ մարդոց հետ կ'կենակցի, բայց ամէնքն ալ կ'սիրեն զինքը. ազնիւ մարդիկ ալ կ'սիրեն, բարի ու չար մարդիկ ալ կը սիրեն, ամէնուն համար պաշտելի այդ անուշ աղջիկն՝ որ շատերէն կ'փախչի, և որ շատ մարդ կ'սիրէ զինք։

*** Եւ Դժբախտութիւնը տգեղ է ու չար. սև դէմքով ու կորուած թեւերով սատանայ մը արքայութենէն վանտուած ու դժոխքէն փախած. աղտոտ ու զազիր մարմնով, որ ձմեռը մեկլուն ու ողալուն համար կուլայ, և ամառը տաքէն, փոշիէն ծանրացած, օձէն ու իժէն խայթուած, վախցնող ու արգահատելի երեւոյթով ամէն քայլափոխին կ'դիմաւորէ քեզ. կամ եթէ մարմնոյդ հետ չփոխի, հեռուէն զգալի կ'ընէ ներկայութիւնը քեզ. աղտոտ ու անհերես, ցած ու վատ. գետնաքարշ սողուն մ'է դժբախտութիւնն՝ որ ամէն վայրկեան ոտքերուդ ներքեւ կը տապլտկի։ Եւ պատռտած գրգլեակէն որ մերկ ու դողդոջուն ուսերուն վրայ կ'կրէ միշտ սեւութիւն ու դառնութիւն մը կ'հանեցնէ, և անզգալաբար կ'ըմպես այդ դառնութենէն, որ կեանքիդ արեւը կ'մարէ յաւէտ։

Փաղաքշանքն ու գուրգուրանքն որ դժբախտութիւնը կ'չայլէ անդադար կարծր ու կոշտ մատներով, սիրտդ աղտոտելով ու հոգիդ ճմլելով, դառն է ու յուսահատական, և մարդ չի կրնար ազատիլ անոր ազդեցութենէն. խոստումները զոր կ'ընէ իր դէմքին չափ տգեղ են ու գարշելի. նայուածքները մահու սարսուռը կ'դնեն հոգիիդ մէջ, և ի զուր կ'վանես այդ աղտոտ բանը քովէդ, որ յաջողելուն մէջ երջանիկ, քղանցքիդ տակէն խոյս չի տար, և միշտ ոտքերուդ ներքև կը տապլտկի։

Եւ Դժբախտութիւնը կուլայ միշտ. ամէն վայրկեան կ'ողբայ ու կ'հեծկլտայ, տգեղ շրթունքներուն մէջէն կրակի պէս կարմիր լեզուն ցոյց տալով մարդուն. չար ու բարի մարդիկ չեն սիրեր զինքը. բայց ան ամենքն ալ կը սիրէ, ու կրակի պէս այրող լեզուն ամէնուն սրտին մէջ կ'մխէ, ամէնուն հոգին կ'վառէ անով, ու ամէնուն կեանքը մուխով կ'լեցնէ։ Սուր սուր ճիրաններն՝ որ մատներուն ծայրը կը կրէ, ա՛յնչափ աղտոտ են ու ճանկող, որ մարդուն սիրտը կ'ճանկռտէ և ամէն վայրկեան կ'պոռթկցնէ արիւնն։ Եւ մարդ չի սիրեր զինքը. կը վանեն իրենց քովէն այդ ճիւաղն աճելի, բայց ինքը չի հեռանար բնաւ, և վրէժ կ'լուծէ կարծես Աստուծմէ, չարաչար չարչրկելով անոր արարածները։ Աստուծոյ արարածներէն վրէժ կ'լուծէ վատ Դժբախտութիւնն, անոր համար միայն որ զինքը վանեց արքայութենէն, և ամենէն աւելի կ'տառապեցնէ բարի մարդիկներն որ այնքան սիրելի պէտք էին ըլլալ Աստուծոյ։

ԵՒՏԵՐՊԷ

ՀԷՔ ՈՐԲԵՒԱՅՐԻՆ ԶՄՐԱՆ ՄԷՋ

«ՈՀ ՄԱՑՐՈՒԹԻՒՆ»

ԱՀ ԱՆԱՐԳ

Նավրուճաղում, տոնաճագըն, կէ՛լ
պաղըըմա էլին սօգ.
Եւրէքիմտէ եանան աթէշ պէլէքի ուէ-
նի բուրտըը։
Է՛յ գարտաշլար... սէս կէլմէեօր, ա՛հ
քիմսէտէն իւմիտ եօգ.
Գար եաղըեօր... փուրթունա վար...
եօլու չըլլար ալմըշտըր։

Է՞յ գարըը տաղ, եօլում քէ՛սմէ. պիր
օճագըըգ օտուն վէր.
Բասըգ, վիրան գուլիպէմտէ եավրում
եօլա պագըեօր։
Է՛յ սօղուգ գար... սէօյլէթմէեօր, օ՞հ,
եուգիւմիւ եագըեօր։
Եօլ պէլլիսիզ... պիլմէեօրում... ու-
չուրո՞ւմ մը չու տիւզ եէր։

Է՛յ Ալլահըմ, ինիմ օղլու պաշգա-
սըըըչըն գայղուսուզ.
Եօնիւմտէքի գարըը տաղլար, ուչու-
րումլար տոյղուսուզ։
Պէնի գօրու, եէթիմ հագգըն գուրտա
գուշա եէտիրթմէ։

Շու ինսանլար աճըմազ նէ՞, պիլմէ-
յճճէք խուէլէր.
Եէթիմլէրին կէօզ եաշլարըն սիլմէեէ-
ճէք խուէլէր.
Քէ՛ս Նէզլիմի, պու թօփրագա պիգ-
տէն էվլատ կէթիրթմէ՛։

ՄԷՀՄԷՏ ԷՄԻՆ
[Թիւրքճէ Շիիրլէր.]

ԻԶՄԻՐԻ ԱԶԳ. ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑԸ

Պատահական նամակագիր մը հետեւեալը կ'գրէ մեզ Իզմիրէ. — «Ձեր Ազգային Քրոնիկին մէջ անցեալ օր Արհեստանոցին համար ալ պզտի դիտողութիւն մ'ըրած էիք։ Այսօր շէնքը փակուած է արդէն. շէնք ըսելով մեծ բան մը մի՛ հասկնաք —խոռ կրնայ ըսուիլ ուր պէտք էր կապել այս շէնքէն մեծ բան ակնկալողները։ Բայց շէնքին վրայ «Կ. Արապեան» անունը դրոշմուած է, «բարերարին անունն». այս անուան մէջ անգամ խնայողութեան ոգին կ'տեսնուի. փոխանակ ամբողջ անունը գրելու —կամ համեստութեամբ կամ խնայողութեամբ— միայն սկզբնատառը գրուած է, և առաջին անգամ կարդացողը Կ. Աշոդեանը ԿԱՐԱՊԵԱՆ կ'կարդայ։ Ի՞նչպէս թոյլ տուած է Քաղաք. ժողովն և Առաջնորդը Ներսէս Ծ. Վ. այն ատեն և այսօր եպիսկոպոս ի հեճուկս թեմին, որ ազգային հողի մը վրայ անհատ մը երկու պատ, չորս պատուհան և մէկ դուռ շինելով վրան անունը դրոշմէ։ Ես կ'զարմանամ բայց այսպէս եղած է։ Կ'ուզէ՞ք շէնքին վրայ պզտի գաղափար մը ունենալ։ Գում-Գափու գացած էք հարկաւ, քանի որ պզտիկ...ուած էք ալ երթալու։ Կայարանին կից նորաշէն ցած սրճարան մը կայ։ Երբ այս սրճարանը տեսնէք, ըսէք թէ ահա՛ Իզմիրի Արհեստանոցն, այն երեւելի Արհեստանոցը զոր ի ձայն թմրկաց և ծնծղայից համայն աշխարհի հռչակեցին։ Ո՜վ հռչակաւոր Արհեստանոց Իզմիրի։ Միամիտ Պոլսեցիներն ալ կ'երազէին մանչերու համար Արհեստանոցի առաջին գործնական օրինակն Իզմիրցիներէն առնել։ Ի՜նչ յուսախաբութիւն։ Ի՜նչ զաւեշտ։»

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐ Ի ՊԱՅՊՈՒՐՏ

Պայպուրտ ունի 5 եկեղեցի, Ս. Աստուածամայր, Ս. Հրեշտակապետ, Ս. Աստուածածին, Ս. Օհան եւ Ս. Նշան անուամբք ու հինգ ալ Հայոց թաղեր։ Ասոնցմէ չորսը վաղուց ի վեր եկեղեցեպալէս եւ դպրոցապալէս միացած էին, բայց մնացած էր Ծիկրաշէնի Ս. Աստուածածին թաղն. այս անգամ ըստ խնդրանաց Ծիկրաշէնի թաղականութեան՝ հրամանաւ Ս. Պատրիարք Հօր եւ հաւանութեամբ Առաջնորդարանի, վարժարանաց տեսուչ Կ. էֆ. Տէր Խաչատուրեան նոյն թաղի կրթական գործը միացնելով՝ բարուոք ուղղութեան մը մէջ դրաւ քաղաքիս կրթական կենսական գործը, Տէր Խաչատուրեան էֆ. արտօնուած է օրական մէկ ժամ Ծիկրաշէն եւս երթալով հսկել եւ դասախօսել նոյն վարժարանաց մէջ։ Տէր Խաչատուրեան էֆ. Ծիկրաշէնի արական վարժարանը բաժնած է 5 դասարանի, Գ. Բ. Ա. Նխպ. եւ Ընտելարան անուամբ. իգական վարժարանը Բ. Ա. Նխպ. եւ Ընտելարան անուամբք չորս դասարանաց. կազմած է անոնց ներքին կանոնագիրը, ծրագիրն եւ դասացոյցներն ու դասախօսութեան սկսած է ամսոյս 15էն։ Ծիկրաշէնի երկսեռ վարժարանաց սանուց թիւն 150 է, որոցմէ 40ն որբ, 40ն աղքատիկ զաւակներ եւ 70ը միջին դասակարգի ժողովրդեան որդիք։ Ծիկրաշէնի վարժարանաց պաշտօնէից այժմեայ հաւաքական թիւն է 7. 3 ուսուցիչ, 2 ուսուցչուհի եւ 2 տնտես. տարեկան պիւտճէն է 50 օսմ. ոսկի։ Յառաջդիմութիւն կ'մաղթենք սոյն կրթական նոր զարթօնքին ի բոլոր սրտէ։ Տէր Խաչատուրեան էֆ. արդէն մայր վարժարանի մէջ տասն պաշտօնեայէ բաղկացեալ ուսուցչական ժողով մը կազմած էր, այս թուոյն վրայ աւելցան նաեւ Ծիկրաշէնի հինգ երկսեռ պաշտօնեայք, որով թիւն եղաւ տասնեւհինգ։ Ուսուցչական ժողովն ամէն կիրակի իր օրինական նիստը կ'գումարէ եւ կ'խորհի ո՛չ միայն վարժարանաց բարեկարգութեան եւ քաղաքիս կրթական գործոց վրայ, այլ եւ առաջարկութեամբ իր տեսչին՝ հերթիւ կ'լսէ մէն մի ուսուցչի կամ ուսուցչուհւոյ դասախօսական եղանակներն, որով ո՛չ միայն մեթոտները կ'ուղղուին, այլ եւ անփորձ պաշտօնեայք մեծապէս կ'օգտուին։ Եօթնեկի մէջ վարժարանս այցելեց Երիզացի վաճառականներէն Արշակ Թիւթիւնճեան եւ ո՛չ միայն Ա. կարգի որբ մը որդեգրեց, այլ եւ որբ եւ աղքատիկ աղջիկներէն Օր. Արշալոյս Պաղտասարեանի ձեռք մը շրջազգեստ շինել տուաւ ի նշան իր գոհունակութեան։ Իգական Որբանոցիս Ա. վարժուհի Ազն. Տիկին Յուլիանէ Փեշտիմալճեան ի նշան իր գթառատութեան ձեռք մը զգեստ եւս շինել տալով որբ Պ. Խաչատուր Պալաուրտեանի, ուրախացուց զինքն այս ցո՛ւրտ կլիմային մէջ, որ սկսաւ ցրտիլ եւ ձիւնել ամսոյս 7էն։ Պայպուրտի երկսեռ Մայր Որբանոց կրթարանաց պիւտճէն կայք անձուկ ըլլալուն՝ առաջն. տեղապահ Տ. Յովհաննէս Ծ. Վ. Տէր Յակոբեան որդեգրութեան երեք աստիճանի տոմար մը բացած է, նախապէս ինքն որդեգրելով, սոյն ցուցակ ահա կ'ներկայացնենք։

(Զանց կ'ընենք ցուցակը։) Գումար երկու հազար հարիւր իննսուն դահեկան։ Խնդրելով որ հրաւէր կարդաք որդեգրութեան՝ մեր մօտաւոր եւ հեռաւոր ազգայնոց, յանուն Պայպուրտի աղքատաց եւ. եւ., որք ո՛չ միայն հանրային գթութեան արժանի են, այլ եւ պիւտճէէն կարեւոր գումար մ'ալ բաց ունենալուն՝ հանրային օժանդակութեան եւ գթութեան անմիջական պէտք ունին բազմաթիւ որբերն իրենց ծննդավայրին մէջ դաստիարակել եւ պատսպարել կարենալու համար։ Հաւսկ ապա ի դիմաց Ուսուցչական ժողովոյ մատուցանելով իմ յարգանքներ եմ։ Ա. Յ. Քէօչէեան

Պայպուրտ, 26 Նոյմ. 98

ՈՐԲԱԽՆԱՄ ԳՈՐԾ Ի ՍՐՎԱԶ

ՍՐՎԱԶ, 28 Նոյմ. 98.

Նահանգիս կեդրոնական Որբանոցին Խնամակալութիւնը կազմուեցաւ հետեւեալ կերպով.— Ս. Առաջնորդ Հայր, Նախագահ. Տ. Գաբրիէլ քհնյ. Տէրտէրեան Փոխ-Նախագահ [Թոգաւոր]. Տեարք՝ Յովհաննէս Մեսխեան Ա. Ատենապետ, Առաքել Գաբրիէլեան Բ. Ատենապետ կամ փոխ. Գրիգոր Տէլիղազարեան Ա. Ատենադպիր, Յակոբ Գարախէօզեան Բ. Ատենադպիր կամ փոխ. Կարապետ Շահինեան Գանձապահ, Գէորգ Տէրպապեան, Մարգար Շողեան, Յովհաննէս Եէմէքեան։

Սոյն Խնամակալութիւն որոյ մէջ կ'գտնուին 12 տարիէ ասդին բացուած Որբանոցի անդամներէն չորս անձինք, ամէն օր, նոյն իսկ գիշերները, նիստ ընելով նախնական պատրաստութիւններն հոգաց։ Երկու օր յառաջ վանքն եղած որբերը բերուեցան։ Երէկ եւս, հիւր որբերէն 10ի չափ հաւաքուեցան եւ այս շաբթու կ'ամբողջանայ։ Այն ատեն առիթ պիտի ունենամ ցուցակագրելու։ Ամէն կարելի խնայողութիւնն ընելով, Ննջարանին մէջ 120 անշարժ մահճակալներու տեղ միայն գտնել յաջողած է, աղջկանց ննջարանն ուրիշ շէնքի մէջ ըլլալով։ Այժմէն կ'տեսնուի թէ դպրոցի յատկացեալ բաժինը նեղ պիտի գայ, սակայն մինչեւ գարուն անկարելի է որ եւ է ձեռնարկ ընել։ Անկողնոյ, բուրդի եւ ուրիշ բաներու համար, Ս. Նշանու և Անապատի վանքերէն կարեւոր օգնութիւններ եղան։ Զիլէէն եւ Թոգատէն նուէրներ կ'սպասուին։ Սըվազցին ալ արդէն համակիր այս գործին, իր դրամական եւ բարոյական աջակցութիւնը չխնայեր։ Մի՛ն՝ իր աշխատութեան վարձքը կ'նուիրէ, միւսը՝ տուած ապրանքէն շահ չըներ, մի ուրիշն՝ կէս վարձք միայն կ'առնայ...։

*** Տքդ. Կազմող էֆ. Մեսխեան, որ տեղւոյս պելէտիէին Բ. բժիշկն է, անցեալ շաբթու ամուսնացաւ։ Կ'արժէ՞ միթէ գրել. Այո՛, վասնզի դրամ եւ վարկ ունենալով հանդերձ, ամօթ չսեպեց միայն պսակով մ'ընել հարսանիքը, շատերու հետեւելի եւ գովելի օրինակ մը ցոյց տալով։ [Հոգոյ չիմանայ։]

*** Օդերը ցրտեցին, վեց մատի չափ ձիւն եկաւ, յետոյ տաքցաւ։ Այսօր, ձեան հետ գրեթէ անհետացած է նաեւ ձիւնը, շատերու վարմունք պատճառելով։ Քաղաքին շրջակայքը գտնուած արտերը կ'հերկուին։

Յ. Մկ. Գասպարեան

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ.— Թայմզի Բեդերսպուրկի թղթակիցը կ'գրէ. «Զարը Լիվատիայէ դարձածին պէս, գրեթէ 15 օր ետք, արտաքին գործոց նախարար Մուրավեվ կոմս Ն. Վեհափառութեան վերջնական հաւանութիւնը պիտի առնէ սպառազինութիւններն նեղ սահմանի մէջ ամփոփելու մասին միջազգային համաժողովոյ ծանօթ ծրագրին վրայ, զոր յետոյ պիտի ներկայացնէ Ռուսական արքունեաց մօտ ներկայացուցիչ ունեցող բոլոր կառավարութեանց, խնդրելով որ Բեդերսպուրկի իրենց դեսպաններուն և ներկայացուցիչներուն հրահանգ տրուի ժողով գումարել և ծրագրին պարունակութեան վրայ խորհրդակցիլ։ Ինչպէս նախապէս յայտարարեցի, այս ծրագիր ի հարկէ պարզ պիտի ըլլայ բաղդատմամբ այն ակնկալութեան զոր Մուրավեվ կոմսի Օգոստոսի շրջաբերականը ներշնչեց։ Ակնարկութիւն պիտի չըլլայ քաղաքական դժուարութեանց կամ միջազգային կացութեան չզպչող խնդիրներու, նոյն իսկ ամենաթեթեւ ակնարկութիւն մը։ Մարդասիրական փաստերու վրայ պիտի ըլլան խորհրդակցութիւններն, ազատ ամէն ազգային նախանձներէ եւ կասկածներէ։ Պիտի նախագահէ Մուրավեվ կոմս, եւ ֆրանսական դեսպան Մոնդեպէլլօ կոմս հաւանաբար փոխ-նախագահ պիտի կատարէ համաժողովին ատենագրութիւններն, եւն. կազմակերպելու։ Խորհրդակցութիւնք ֆրանսերէն լեզուաւ պիտի ըլլան։ Երբ ժողովն իր գործն աւարտէ, հարկ պիտի ըլլայ ընտրել մասնագէտներու միջազգային յանձնաժողով մը, որ տեղեկագիր մատուցանէ խնդրոյն գործնական կողմին եւ եթէ հարկ ըլլայ, ո՛ եւ է գործնական առաջարկութեան մը կարելիութեան վրայ։ Ահա ա՛յս է ռուսական տեսակէտով խաղաղութեան համաժողովին ընթաց-

քը, թէև դեռ կարելի չէ բան մ'ըսել նոյն ծրագրին հետեւանօք կազմուելիք միջազգային յանձնաժողովին վրայ։ Ամէն բան կախում պիտի ունենայ դեսպաններէն կամ անոնց դիւանագիտական խորհրդակցութիւններէն, և ասոր ալ յաջողութիւնը կախում պիտի ունենայ այն հրահանգներէն զոր դեսպանք պիտի ընդունին իրենց կառավարութիւններէն։ Դեսպանք իրենք պիտի պատրաստեն իրենց ապագայ գործին նիւթը։ Իրենց գործը պիտի ըլլայ միջազգային յանձնաժողովի մը մը ծրագիրը կազմել, և այս յանձնաժողովոյ տեղեկագրէն ետք հաւանական է որ վեհաժողով մ'ալ տեղի ունենայ ամէն բան վերջնականապէս կարգադրելէ յառաջ։ Թերեւս շատ աւելի յառաջ կ'երթամ յիշատակելով այս զանազան պիտի... ներն, երբ նոյն իսկ առաջին քայլն առնուած չէ դեռ, բայց ա՛յս է առ այժմ ռուսական կառավարութեան գործելու հաւանական եղանակը։»

ՏՐԷՅՖԻՒՍԵԱՆ ԳՈՐԾ. ԽԱՐԴԱԽՈՒԱԾ ԹՈՒՂԹԵՐԸ.—Քանի մ'օրէ ի վեր Մ. Ժոռէս երկար բացատրութիւններ կուտայ Բըդիդ Ռէբիւպլիքի մէջ Վիլհէլմ կայսեր կողմէ իբր թէ Տրէյֆիւսի ուղղուած նամակին կամ նամակներուն տեսակին և վաւերականութեան վրայ։ Կ'պահանջէ որ քննութիւն ըլլայ Տրէյֆիւսի գործին դեռ մութը մնացած այդ կէտերին վրայ։ Կ'ըսէ թէ Սպայակոյտը գիտէր անշուշտ այդ նամակներուն ծագումը։ Նոյն ինքն Պուատէֆռ զօրավար քանիցս ակնարկութիւն ըրած է Վիլհէլմ կայսեր նամակին, և Մ. Ժոռէս կ'պնդէ թէ այդ սպային (Պուատէֆռ) հրաժարումն և Գնդ. Հանրիի անձնասպանութիւնը կ'բացատրուին, եթէ Գնդ. Հանրին էր որ խարդախեց այդ նամակներն, ինչպէս որ վերջն ալ, 1896ին, խարդախեց այն թուղթը զոր Մ. Քավէնեաք միամտօրէն իբրև վաւերական բան մը հանդիսաւորապէս կարդաց Երեսփ. Ժողովի բեմէն։ Նախ և առաջ Մ. Ժոռէս մեծ կարեւորութիւն չի տար Վիլհէլմ կայսեր անունը կրող այդ խարդախուած նամակներուն։ Չի կրնար ըմբռնել այն դիւանագիտական պատճառներն, որոնցմով Զօր. Պուատէֆռ և արտաքին գործոց նախարար Մ. Հանոթօ ստիպուեցան այդ նամակները մութի մէջ պահել։ Հիմակ ամէն մարդ գիտէ թէ այդ նամակներ Սպայակոյտին ձեռքը կ'գտնուին պատերազմական պաշտօնատան մէջ 1894 Նոյ.ին կամ Դեկտ.ին, այսինքն Տրէյֆիւս Հարիւրապետի դատէն առաջ։ Մ. Ժոռէս, որ կ'ըսէ թէ այս տեղեկութիւնը բոլորովին վըստահելի աղբիւրէ մը կ'քաղէ, գիտէ թէ երբ 1894 Նոյ.ին Միւնսդէր կոմս Ելիզէի պալատը գնաց Տրէյֆիւսի գործին առթիւ Հանրապետութեան նախագահին հետ խօսելու, ակնարկուած միակ թուղթն էր Ցիշատակագիրն (Memorandum), և թէ Տրէյֆիւսի դատէն ետքն էր որ գերման դեսպանն իբրև խարդախուած ցոյց տուաւ Վիլհէլմ կայսեր վերագրուած նամակը։ Մ. Ժոռէս բոլորովին անկասկած և հաստատական կերպով կը պնդէ թէ երբ անցած տարի ծերակուտական Մ. Շէօռէ-Քէսդնէի նախաձեռնութեամբ և Ֆիկառոյի մէջ հրատարակուած յօդուածներով Տրէյֆիւսեան գործն սկսաւ, Միւնսդէր կոմս դիւանագիտական սրահի մը մէջ Լուի տը Դիւռէն կոմսին հանդիպելով, մէկ կողմ տարաւ զայն և ըսաւ անոր. «Գիտեմ որ նախարարութեան մէջ բարեկամներ ունիք. գիտեմ նաև թէ ձեր կառավարութեան ձեռքը կ'գտնուի Վիլհէլմ կայսեր մէկ նամակը։ Պատուոյս վրայ կ'հաստատեմ թէ այդ նամակ խարդախութիւն է»։ Թանի խմբագիրներէն մին Մ. Ժոռէսի այս յայտարարութեան վրայ, հարցում ըրաւ Դիւռէն կոմսին, որ պատասխանեց. «Հիմը ճիշդ է, թէև ձևը սխալ»։ Գերման դեսպանն հարկ չդատեց պատուոյ խօսք ընել, ոչ ալ անուղղակի կերպով խնդրեց իրմէ որ Ֆրանս. կառավարութեան իմաց տայ։ Այսու հանդերձ կոմսը պարտք սեպեց դահլիճին անդամներէն մէկուն հաղորդել թէ Վիլհէլմ Բ. կայսրէն առ Տրէյֆիւս ուղղուած նամակ գոյութիւն չունի։ Մ. Բասքալ կ'ըսէ որ Տրէյֆիւսի վերաբերեալ բոլոր գործերուն շատ լաւ տեղեակ է, հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ՝ զՏրէյֆիւս դատապարտող Պատերազմական Ատենին առջեւ գաղտնի թղթածրարին կառուած դերին վրայ։ Կ'ըսէ թէ այս առթիւ իր տեղեկութիւնները կ'քաղէ երկու տարբեր և հաւասարապէս վըստահելի աղբիւրէ։ Երբ նոյն Ատենն իր խորհրդակցութեանց պիտի սկըսէր, պատերազմական պաշտօնատունէն Ատեանին նախագահ Մոռէլ գնդապետին ղրկուեցան երկու խոշոր կընքուած ծրարներ, զատ զատ։ Նախագահը զանոնք սեղանին վրայ դրաւ, եւ յետոյ Ատեանին միւս անդամներուն բացատրեց անոնց պէտքն. ըսաւ թէ այդ ծրարներէ մին կ'պարունակէր օտար վեհապետէ մը ստորագրուած ինքնագիր նամակի մը լուսանկարն, ուղղուած առ Տրէյֆիւս, մատնիչն Ֆրանսայի։ Այս նամակէն զատ կային եօթն նամակներ զոր Տրէյֆիւս գրած էր նոյն վեհապետին, որմէ կ'խնդրէր մնալ իր ծառայութեան մէջ։ Միւս ծրարը կ'պարունակէր Բարիզի օտար դեսպանատան մը զինուորական կցորդին կողմէ ուրիշ կցորդի մը ուղղուած գիրուցագիր մը, որոյ մէջ կար «Այդ սրիկան... հետզհետէ թազմապահանջ կ'ըլլայ»։ Կային նաև երկու գաղտնի տեղեկագիրներ, զորս օտար երկրի մը ֆրանսացի գործակալ մը ղրկած էր, Տրէյֆիւսի յանցապարտութիւնն ապացուցանող, են։ Ցետոյ Մոռէլ գնդապետ իբր թէ ըսած ըլլայ իր պաշտօնակիցներուն թէ պատերազմական նախարարն արտօնած է այդ ծրարները բանալ՝ եթէ անոնց պարունակութեան մասին իր խօսքին միայն հաւատալ չուզուի։ Միաձայն հաւանութեամբ որոշուեցաւ ծրարները չբանալ, և ապա դարձեալ միաձայնութեամբ դատապարտուեցաւ Տրէյֆիւս Հարիւրապետ։ Հարկ է սակայն ուշադրութիւն հրաւիրել սա՛ կէտին վրայ թէ Մ. Բասքալ կոռուէի ըսածը բաւական կ'տարբերի այն յայտարարութիւններէն զորս Գնդ. Բիքառ նոյն նիւթին վրայ ըրաւ առ դատական նախարարն ուղղեալ իր նամակին մէջ, զոր Տեղեկարեր Մ. Պառ կարդաց Վճռաբեկ Ատենի հրապարակային նստին մէջ։ Գնդապետ Բիքառ կ'ըսէր թէ Տրէյֆիւսը դատող պատերազմական ատենին հաղորդուած գաղտնի թղթածրարը կ'բաղկանար չորս թուղթերէ, եւ Բողի տը Քլամի պատրաստած մանրամասն տեղեկագրէն նոյն թուղթերուն վրայ։

—Կառավարութիւնն որոշեց գաղտնի թղթածրարն հաղորդել ոչ միայն Վճռաբեկ Ատեանին, այլ նաև Տրէյֆիւսի փաստաբանին, պայմանաւ որ այս վերջինն իր պատուոյն վրայ խօսք տայ ո՛ եւ է գաղտնիք հրապարակ չհանելու։

—Ի նպաստ Տիկին Հանրիի հանգանակութեան գումարը կ'հասնի 77,498 ֆրանքի։ Ամսդերտամէ կ'հեռագրուի թէ Էսդերհազի հրամատար այդ քաղաքէն մեկներ է Պելժիա կամ Անգլիա։

— Ընդհանրապէս կ'կարծուի թէ Վճռաբեկ Ատենի քննութիւնք առ նուազն երկու կամ թերեւս երեք ամիս ալ տեւեն։ Կարծողներ ալ կան թէ մինչեւ յունուար 15 պիտի վերջանան։ Դատարանական շրջանակներու մէջ կ'խորհուի որ եթէ Տրէյֆիւսի անմեղութիւնն ապացուցուի, ինչ որ օրէ օր աւելի հաւանական կ'թուի, Վճռաբեկ Ատեանը պիտի ջնջէ պարզապէս 1894ի դատապարտութեան վճիռն առանց ղրկելու զՏրէյֆիւս պատերազմական նոր Ատեանի մը առջեւ։

ՄԻՒՍ կառավարութիւնք խիստ միջոցներ ձեռք առած են իտալական արծաթ դրամներուն ներածումն արգիլելու համար լատին դրամական միութեան ուրիշ երկիրներու մէջ։ Իտալեան կառավարութիւնը Խորհրդարանէն արտօնութիւն խնդրեց գրեթէ հարիւր վաթսուն միլիոն ֆրանքի արծաթ դրամներ այս անգամ ալ շրջաբերութեան հանել, եւ քանի մը տարիէ ի վեր այս դրամներուն տեղը բռնող թղթադրամներն հրապարակէն վերցնել։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Մաքինլի նախագահ ներքին գործոց նախարար ընտրեց Բեդերսպուրկի ամերիկեան դեսպան Մր. Հիչքաքը փոխանակ հրաժարեալ Մր. Պլիսի։ Նախարարութիւնն որոշեց տասնեւհինգ հազար կամաւորներ եւս զինուորական ծառայութենէ ազատ արձակել քաղաքական կացութեան բարւոքման պատճառաւ։ Ծերակոյտին արտաքին գործոց յանձնաժողովն ինչ ինչ փոփոխութիւններով ընդունեց Հավայի կղզեխմբին կառավարութեան համար ներկայացուած Օրինագիծը։ Ամերիկեան քաղաքացիութեան պայմաններն որոշող հատուածէն ջնջուեցաւ «Սպիտակամորթ» բառն եւ Բորդուկէզներու յատուկ ակնարկութիւնը։ Այսպէս ամերիկեան քաղաքացիութեան իրաւունքը պիտի վայելեն ամէն անոնք որք 1898 Օգս. 12ին [Կղզին Ամերիկայի կցման թուականը] Հավայի կղզեխմբին քաղաքացի էին»։ Երեսփ. Ժողովն ընդունեց երկրագործական արտադրութեանց օրինագիծն, որով կառավարութիւնը կ'արտօնուի չընդունիլ հանրային առողջութեան վնասակար դատուած օտար ապրանքներ։ Ամերիկայի նշանաւոր զինագործարաններն տէր Մր. Քարնըճի նամակ մը գրելով Մաքինլիի ախոյեան Մր. Պըրայընի, կ'ըսէ թէ Մր. Պրայըն միակ մարդն է որ կրնայ Միացեալ Նահանգներն ազատել զինուորականութեան եւ կայսերական ծաւալման կըրկին չարիքներէ։ Պրայընի կուսակիցք ժողով գումարելով յայտարարեցին թէ Մր. Քարնըճի խոստացած է ոյժ տալ Մր. Պրայընի Նախագահական ընտրութեան։ Երեսփ. Ժողովի Ցանձնաժողովը նկատի առնելով Զօր. Մայլսի և Մր. Հըլի բանակի օրինագիծերն, առաջնոյն ներկայացուցածը մերժեց և վերջնոյն օրինագծին վրայ տեղեկագիր մատոյց։ Բայց Մր. Պրայընի գաղափարներով օրինագիծ մ'ալ պիտի ներկայացուի ժողովին, հայոյն բանակի ծանօթ օրինագծին հակառակ։ Մր. Պրայըն կ'առաջարկէ պահել ամերիկեան բանակի հին գրութիւնը [25 հազար զինուոր խաղաղութեան ժամանակ] եւ ի հարկին կամաւորներու գունդեր կազմել։

ԱՆԳԼԻԱՑԻՔ Ի ՍԻԵՐԱ ԼԷՈՆԷ.— Զանազան զօրագունդեր ճամբայ հանուեցան դէպի Բուէլլա, Բանկուեմա, Քարէն, Պուրպան և Քոնիբատուկու, առաջնորդութեամբ Քընինկամ գընդապետի, Մուր հազարապետի, Մարշալ գնդապետի և Պլընդ հազարապետի։ Արդէն քանիցս գրած ենք թէ Ափրիկէի այդ եզերքի բնիկներն ապըստամբած են անգլիական իշխանութեանց դէմ։ Ճամբաները շատ գէշ են, քալելու դժուարութիւններն աճագին։ Պայպուրէհ ապստամբապետ դեռ արտարկուած է ի Քարէն. բնիկները չեն յաջողած յափշտակել զայն անգլիական պահնորդներէն։

ԶԱՐԻՆ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆԸ.—Նիւեորքի կարեւոր թերթերէն մին, Դրիպիւն, Ռուսիոյ սեղանաւորական բանակցութիւններուն վրայ խօսելով, Զարին խաղաղութեան առաջարկութիւնն հակասական կ'գտնէ իր կայսրութեան մէջ եղած պատերազմական պատրաստութեանց, ծախքեր ընելով այնպէս որպէս թէ Ռուսիա աշխարհի ամէնէն հարուստ երկիրն եղած ըլլայ, ինչ որ չէ բնաւ։ Այդ թերթ կ'յայտնէ թէ Զարին կառավարութեան անհրաժեշտ է փոխառութիւնն, այնպէս որ դրամ պիտի հայթայթէ ի'նչ միջոցներու դիմել որ հնարկ ըլլայ։ Սա՛ շիտակ է որ Ամերիկայի հրապարակները գոց պիտի մնան ռուսական փոխառութեան առջեւ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ.— Լիպէռդէ Ֆրանս. օրաթերթը կ'ըսէ թէ տարակոյս չկայ որ Անգլիոյ մէջ քաղաքագէտներ կան որ կ'ցաւին Ֆաշոտայի գործին մէջ Սալզպըրիի պահա՛ծ ձանց Ֆրանսայի տեղի տալուն, որով պատերազմի առաջքն առնուեցաւ։ Կ'ցաւին որ Լորտ Սալզպըրի սա՛ կամ նա՛ միջոցներով անկարելի չըրաւ համաձայնութիւնը։ Անգլիացի քաղաքագէտներ կան, կ'ըսէ նոյն օրաթերթ, որք որոշած են պատերազմ ընել Ֆրանսայի հետ։ Եթէ Պարէհր-էլ-Ղազէլի մէջ այդ նպատակին չհասան, Սիամ կրնայ պատրուակ ըլլալ իրենց։ Ցետոյ Լիպէռդէ Անգլիոյ տնտեսական վիճակին վրայ խօսելով, պատերազմի երեսէն իր ունենալիք դժուարութիւնները ցոյց կուտայ։ Մեծն Բրիտանիա դժուարաւ կրնայ հրաժարիլ ֆրանսական ապրանքներէն։ Անգլիա իր սպառածին երկու-երրորդ մասն օտար երկիրներէ կ'ներածէ։ Ապրելու համար ստիպուած է ամէն տարի օտար երկիրներէ քաշել գրեթէ մէկուկէս միլիառ ֆրանքի ցորեն, 500 միլիոն ֆր.ի շաքար, նոյնքան գումարով ալ կարագ և պանիր, 600 միլիոն ֆրանքի միս։ Անգլիոյ բոլոր սպառումին մէջ (6 միլիառ ֆր.) 50 % ուտեստեղէնի համար է։ Այսպէս երկարատև նաւային պատերազմը կրնայ սովի բռնել զԱնգլիա։ Փորձառուներ կ'ըսեն թէ պատերազմը կ'փճացնէ Անգլիոյ վաճառականութիւնն, որ գլխաւորապէս վարկի (credit) վրայ կ'դառնայ, և որոյ զանազան ճիւղերն ա՛յնքան սերտ առնչութիւն ունին իրարու հետ որ բոլորովին կախում ունին իրարմէ։ Անգլիական վաճառականութեան քանի մը ճիւղերուն խանգարումէն յառաջ գալիք ընդհանուր սնանկութեան իբրև ապացոյց, Լիպէռդէ կ'յիշեցնէ Պէրինկ Դրամատան աղէտքն որ ա՛յնքան սարսեց Մեծն Բրիտանիոյ հրապարակներն և մինչև իսկ աղետալի ազդեցութիւն ըրաւ Անգլիոյ պետական Դրամատան վրայ, մինչդեռ ի Ֆրանսա Բանտամայի աղէտքին պէս աղէտք մը չխասեց երկրին վարկին և գրեթէ անձայն անցաւ Ֆրանսայի սեղանաւորական աշխարհէն։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ Երեսփ. Ժողովն ընդունեց այն օրինագիծ որուն համեմատ մէկ հեկդոլիդր գինիէ 12 ֆրանք մաքս պիտի առնուի։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Պերլինի համալսարանին պատմութեան հռչակաւոր ուսուցիչ Տր. Տէլպրիւքի դէմ արձակուած կառավարական վճիռը խիստ նեղացուցած է երկրին օրաթերթերուն մէկ մասը։ Բրոֆէսօրն իր թերթին, Բրէօսիշէ Եարպիւխըր (Բրուսիական Տարեգրութիւնք) մէջ պախարակեց Բրուսիոյ մէջ վերջերս տեղի ունեցած արտաքսումները։ Նոյն իսկ կառավարական թերթ մը, Քէօլնիշէ, Բրոֆէսօրին դէմ արտաբանուած կարգապահական պատժոյն վրա խօսելով (Համալսարանին մէջ և այլուր դասախօսներէ արգիլուած է), ցաւ կը յայտնէ այս որոշման վրայ և կ'ըսէ թէ կառավարութեան բարեկամ ամէն անկեղծ քաղաքագէտներ գժգոհ պիտի մնան այս ընթացքէն, և պիտի վախնան իրենք ալ իրենց տեսութիւններն յայտնապէս պարզելէ երկրին օգտակար դատուած ո եւ է խնդրոյ վրայ։ Այսուհետեւ Բրուսիոյ պետական գանձէն դրամ առնող ո և է պաշտօնեայ կարող պիտի չըլլայ իր միտքը բացատրելու, մինչդեռ ընդհակառակն գերմանաբրուսիական Օրէնսդրութիւնք բացորոշապէս կ'երաշխաւորեն խորհելու և խօսելու ազատութիւնը։

—Լիբբէ-Տեդմոլտի իշխանապետութեան մէջ գործերն հետզհետէ աւելի կ'գէշնան։ Զինուորական եւ քաղաքային պաշտօնէից, որոց վերին պետերը բրուսիացի են, արգիլուած է Լիբբէի իշխանին կողմէ շնորհուած պատուանշաններ կրել պաշտօնական հագուստով, եւ նոյն իսկ միամեայ կամաւոր զինուոր մը փողոցին վրայ ըստ օրինի չբարեւեց Լիբբէի Էրնստ իշխանին անձնական թիկնապահ կոմսն, «որովհետեւ պարտաւոր չէր բարեւ բանել իշխանին մէկ ներքին պաշտօնէին առջեւ»։

—Ֆրանք Քնաաք գերմանացին որ վերջերս ձերբակալուած էր իր գործածած անուարկիչ լեզուին պատճառաւ, ազատ արձակուեցաւ, որովհետեւ բժիշկն յայտարարած էր թէ Քնաաք գինովութեամբ կ'յիմարնար երբեմն։ Ընդհանուր դատախազն իննամսեայ բանտարկութիւն կ'պահանջէր, բայց դատարանը մերժեց այդ առաջարկութիւն, սա՛ համոզմամբ թէ հանրային ապահովութեան երկիւղ ազդող պարագայ մը չկայ։

ՏՕԺԵՐՈՒ ՊԱԼԱՏԻՆ փլչելու վտանգին առթիւ Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովոյ մէջ հարցումներ ուղղուեցան կառավարութեան։ Հանրային կրթութեան նախարարն ապահովցուց թէ անմիջական վտանգ չկայ եւ կառավարութիւնը պէտք եղած միջոցները ձեռք առած է այդ պատկառելի հնութիւնը պահպանելու համար ի Վենետիկ։

ՖԱՇՈՏԱՅԻ ՄԵԿՆՈՒՄ.— Անգլիական լրագիրք զարմանօք կ'յայտնեն որ Մառշանի Ֆաշոտայէ ճեռանալուն առթիւ ո և է բացատրութիւն չտուին Բարիզեան լրագրերն, հակառակ իրենց շատախօսութեան։

ՎՃՌԱԲԵԿ ԱՏԵՆԻՆ պատգամաւորութիւն մը երէկ Բշ. Ներքին գործոց պաշտօնատունը գնաց, նախարարապետ Մ. Շարլ Տիւբիւիի վկայութիւնն առնելու Տրէյֆիւսի գործին առթիւ։

ԲԵՆԴԵՐՍՊՈՒՐԿԷ կ'հեռագրուի թէ ելմտական նախարար Մ. Վիթթէ անընդունելի կ'նկատէ ամերիկացի սեղանաւորներուն պայմանները ռուսական փոխառութեան մը համար։ (Արդէն Ամերիկացիք դիտմամբ ծանր պայմաններ կ'առաջարկեն փոխառութիւնը չյաջողեցնելու համար։ Տես մեր այսօրուան քաղաքական բաժնին մէջ Զարին առաջարկութիւնը։

ՊԱՌՈՆ ՊԱՆՖԻ մաճառ նախարապետը վերջապէս պիտի հրաժարի։ Իրեն յաջորդ պիտի ըլլայ, կ'ըսուի, կոմս Աբոնեի, որ խորհրդարանը լուծելով նոր ընտրութեանց պիտի ձեռնարկէ։ Նոր դահլիճին մէջ պիտի մտնեն Ֆէյէրվարի և Տիւրանեի նախարարներն, ինչպէս նաև երկու անդամ ազգային ազատական կուսակցութենէն։

ԱԼՃԵՐԻ հրաժարեալ քաղաքապետ հռչակաւոր հակասեմական Մ. Մաքս Ռեժի, որ հիմա Բարիզ կ'գտնուի, լրագրոյ վիճաբանութեան մը հետեւանօք իր վկաները ղրկեց Տ——ու Լ'օրի խմբագիր Մ. Լըրէնի։

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ գաւառներուն մէջ շատ տեղեր չեն ուզեր վճարել 1899ի այն տուրքերը զորս խորհրդարանը քուէարկած չէ, այլ նախարարութիւնը միայն որոշած է։ Ասոնց մէջ աւելի Խըրուաթներն են որ կ'հակառակին նախարարական որոշման։

ՄԱՃԱՌ ազգային կուսակցութենէն Մ. Ֆէրտինանտ Հորանցքի սաստիկ պախարակած ըլլալով զՊառոն Պանֆի և անուանարկիչ լեզու գործածած ըլլալով, այս վերջինն իր վկաները ղրկեց անոր։ Մ. Ֆէրտինանտ Հորանցքի խաբեբայ անուանած էր զՊառոն Պանֆի։

ԶԱՐՆ ՈՒ ԶԱՐՈՒՀԻՆ նախընթաց օր Լիվատիայէ մեկնեցան ի Բեդերսպուրկ և ի Ձարսքոյէ-Սէլօ։

ՌՈՒՍԻԱ իր երկաթուղիներուն շինութեան համար մինչև հիմակ ամէն երկրէ երկաթ կ'առնէր, բաց ի Անգլիայէ։ Բայց գերման գործարանք ռուսական կառավարութեան տուած գնով երկաթ չեն վաճառեր հիմակ, և հետեւաբար որոշուած է դարձեալ Անգլիայէ ընել նոյն գնումը։

ՄԵՆԵԼԻՔ և Ռաս Մանկաշա հաշտուեր են իրարու հետ, կ'ըսէ Հռոմի Սդանտարտի թղթակիցը։

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ ինֆլուէնցան կը ճարակի սաստկապէս։ Շատ թատրոններ գոցուեցան։ Նոր-Ճէրսիի նահանգային ժողովն որոշեց զիրար համբուրելն ... արգիլել, համաճարակին տեւողութեան միջոցին։

ՈՒԱՇԻՆԿԴԸՆԻ Երեսփ. Ժողովին մէջ Միսիսիբի նահանգին երեսփոխան Մր. Ովիլէըմս կ'առաջարկէ Փիլիպպեան կղզիները ծախել կա'մ Գերմանիոյ կամ Անգլիոյ։ «Աս ալ խօ՞սք է», կ'ըսեն միւս երեսփոխանները։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԷ ԼՈՒՐԵՐ.— Աթէնքի ֆրանս. դեսպանատան մէջ կոչունք մը տրուեցաւ ի պատիւ Մ. Լէօն Պուրժուայի։ Հելլենական նախարարք և ուրիշ պետական մարդիկ եւս հրաւիրուած էին, որով Մ. Պուրժուա առիթ ունեցաւ մօտէն ծանօթանալու Յունաստանի պետական մարդոց հետ։ Ֆրանս. դեսպանը բաժակ առաջարկեց Եօրկիոս թագաւորին կենաց։ Վարչապետ Մ. Զայիմիս ալ Ֆրանս. ազգին բարգաւաճման համար բաժակ առաջարկեց։

—Միջերկրականի ռուս նաւատորմին հրամատար ծովակալ Սքրիտլով վաղը Պիրէօն կ'սպասուի։

—Զարը զանազան կարգի պատուանշաններ տուաւ Կրետէ գտնուող ռուս սպայից։

—Անցեալ ԴՇ. օրն արքայական պալատան մէջ կոչունք մը տրուեցաւ ի պատիւ աւստրիական դեսպանին։

—Դատական նախարարութիւնն արքայական վաւերացման ներկայացուց այն հրամանագիրն, որ ներում կ'շնորհէ երկու Թեսալիացի Իսլամներու եւ մէկ Իտալացիի։

—Ցունաստանի ու Եւրոպիոյ միջեւ, Պրինտիզիի ճամբով, աւելի յաճախ հաղորդակցութիւն մը հաստատելու համար, Ներքին գործոց նախարարութիւնն որոշեց 60,000 տրախմիի տարեկան նպաստ մը սահմանել Շիրայի Շոգենաւային նոր ընկերութեան։

—Շիրա ի մօտոյ ելեկտրական լուսով պիտի լուսաւորուի։ Քաղաքապետն այս նպատակաւ պայմանագիր մը կնքեց անգլ. Թոմսըն Հաուսթըն ընկերութեան հետ, տարեկան 35,000 ֆր.ի փոխարէն։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Պալայի ստորճան տրուեցաւ Կայս. Դիւանին Պէյլիկճի Նասըր պէյի։ Իւլայի Ա. ստորճան՝ Կայս. Ամէտճի Դիւանին անդամ Րէֆէթ պէյի, առանձնաշնորհեալ նահանգաց դիւանին տնօրէն Քէմալ պէյի, և Եպարքոսական դիւանին տնօրէնի օգնական Ատիլ պէյի։ Իւլայի Բ. ստորճան՝ Պետական Խորհրդոյ անդամ Վասիլաքի Միւզիւրիւս պէյի։

—Բ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Բ. Դրան հեռագրաց դիւանին տնօրէն Սալիմ պէյի։

—Կայս. Մըլքիէ վարժարանին մէջ միջազգային օրինաց ուսուցիչ անուանուեցաւ Ելմտական Նախարարութեան իրաւագէտ խորհրդական Մահմուտ Էսատ էֆ., և առեւտրական օրինաց ուսուցիչ կարգուեցաւ առեւտրական Վերաքննիչ Ատենի Նախագահ Քոսդաքի էֆ.։

—Պարսից կառավարութիւնը Շիր ու Խուրշիտի պատուանշանին Բ. կարգը տուաւ Դեհրանի օսմ. դեսպանատան Ա. քարտուղար Սատրէտտին պէյի, եւ նոյն պատուանշանին Գ. կարգը՝ Բ. քարտուղար Ֆուատ եւ Գ. քարտուղար Զիյա պէյերուն։ Կայս. Իրատէ մ'արտօնեց անոնց գործածութիւնը։

ՌՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ նախարարութիւնն այսօր Դատական Նախարարութեան պիտի մատուցանէ ցանկն այն բանտարկելոց, որք իրենց պատժոյն երկու երրորդն արդէն կրած են։ Ասոնք 62 հոգի են, որոց երկուքը կին։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպանատունը Բ. Դռնէն խնդրեց որ կայս. կառավարութիւնը բարեհաճի դիւրութիւններ ընծայել այն Պարսիկներու որք ըստ սովորութեան կ'փափաքին ուխտի երթալ ի Մէքքէ։ Բ. Դուռն, ինչպէս ուրիշ տարիներ, այս տարի ևս հաճեցաւ ընծայել պէտք եղած դիւրութիւնները։

ՊԵՐԼԻՆԻ օսմ. դեսպան Թէվֆիք փաշա, Պերլին վերադառնալու առթեն, Նիսի մէջ կանգ առաւ, ուր երկիցս պատիւ ունեցաւ Ալեքսանդր թագաւորին հետ ճաշելու։ Ն. Վսեմութիւն առիթ ունեցաւ նաև այցելելու վարչապետ Մ. Վլատան Եորկէվիչի։

ԹՈՒՐՔ-ՍԵՐՊ առեւտրական Պայմանագրի խառն Ցանձնաժողովոյ սերպ պատուիրակներն, առժամեայ սակագնոյ վերաբերեալ օսմ. ծրագրին պատճէնն ստանալով, Պելկրատ ղրկեցին, իրենց կառավարութենէն հրահանգ ընդունելու համար։

ՀԱՅՏԱՐ-ՓԱՇԱՅԻ նաւահանգստին ու քարափներու շինութեան գործը քանի մ'օրէն վերջնապէս պիտի կարգադրուի կայս. կառավարութեան ու Անատոլուի երկաթուղւոյ ընկերութեան միջեւ, փոխադարձ շահուց նպաստաւոր կերպով։ Ցայտնի է թէ առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը քանի մը թերթեւ բարեփոխութիւններ մտցուցած էր պայմանագրին մէջ։ Վարչական խորհրդոյ նախագահ Տօքթ. Զանտէր և գեր-նախագահ Մ. Հիւկինէն այս խնդրոյ վրայ Տր. և Կիր. յաջորդաբար տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին հետ։ Կ'ըսուի թէ այս տեսակցութիւնք վճռական եղած են, և թէ Հայտար-Փաշայի քարափանց շինութեան մեծաշնորհը կրնայ ապահովուած նկատուիլ յօգուտ Անատոլուի երկաթուղեաց ընկերութեան։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ երկաթուղեաց ընդհ. տնօրէն Մ. Կրուհզոյ հրաժարած է իր պաշտօնէն, և մօտ ժամանակէն պիտի մեկնի մայրաքաղաքէս, իր հայրենիքը վերադառնալու։

ԵՄԷՆԻ խաղուէն իր վաղեմի համբաւը կորսնցնելու վրայ է Եւրոպական հրապարակներուն վրայ, և արտածութիւնք տակաւ կ'պակսին։ Այս անպատեհութեան չարժառիթն է խարդախութիւնն, ըստ որում քանի մը վաճառականք. Սուէզի և Ատէնի մէջ, Եմէնի խաղուէին հետ կ'խառնեն Բրազիլիական խաղուէ, և յետոյ իբրև Եմէնի զուտ խաղուէ, Եւրոպական հրապարակները կ'ղրկեն։ Իրենց խաբեբայութիւնն ծածկելու համար, ուրիշ հնարք մ'ալ գտեր են։ Եմէնի խաղուէն իր յատուկ պարկն ունի, որ Եմէնի նահանգին մէջ բուսած կիւնիւի մը թելերէն կ'շինուի։ Այս պարկեր, իրենց յմանատր կապերով, բնորոշ հանգամանք մ'ունին, և Եւրոպիոյ մէջ պարկէն կ'հասկնան թէ պարունակութիւնն Եմէնի խաղուէ է։ Մարդիկ երկու տարիէ ի վեր բան գործ ըրեր են թափուր պարկ արտածել Եմէնի նահանգէն, փոխանակ խաղուէ արտածելու։ Այս հնարամիտ գողութեան առաջքն առնելու համար, Եմէնի կուսակալութիւնն ու բարենորոգմանց յանձնաժողովն որոշեր են թափուր պարկերու արտածութիւնը խստիւ արգիլել. այս մասօք հրահանգ տալով նահանգին մաքսատանց։ Այս տնօրինութեամբ կ'յուսան թէ Եմէնի խաղուէին արտածութիւնը պիտի աւելնայ։

ՀՈՏԷՅՏԱՅԷ Սանա տանող ճամբուն վրայ, զինուորական նիւթերու և ռազմամթերքներու փոխադրութեանց վրայ հսկելու համար, կայս. հրամանաւ նոր պահականոցներ պիտի շինուին, որոց մէջ հեծեալ ու հետեւակ ոստիկանզինուորներ պիտի հաստատուին հըսկելու համար ճամբուն ապահովութեան վրայ։

ՀՌՈՄԻ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ.— Երէկ ծանուցինք թէ Դեսպանախորհրդոյ օսմ. պատուիրակներն հրաման ստացած են Պոլիս վերադառնալու։ Հռոմի լրագրաց խօսքին նայելով, Դեսպանախորհրդոյն մասնակցող պետութեանց պատուիրակներն իրենց պատուոյն վրայ խոստացեր են՝ բան մը չհաղորդել Դեսպանախորհրդոյ որոշմանց վրայ։ Դեսպանախորհրդոյ աշխատութեանց վերաբերեալ յայտագիրներն ու պաշտօնաթուղթերն ալ այրուեր են։ Միայն սա յայտնի է թէ Դեսպանախորհուրդն երկու տեսակ որոշումներ տուած է, 1. միջազգային ոստիկանութեան մը կազմութիւնն. 2. իւրաքանչիւր պետութեան յատուկ տրամադրութիւններ, որոց համար լիազօր ազատութիւն թողուած է իւրաքանչիւր պետութեան օրէնսդիր մարմիններուն։ Բոլիթիշէ Քորէսբոնտէնցի խօսքին նայելով, որոշուեր է միջազգային ոստիկանութեան դրասենեակ մը հաստատել, ծայրայեղներու վերաբերեալ ամէն տեղեկութիւն հոն համախմբելու համար։ Նոյնպէս դեսպանախորհուրդը զանազան միջոցներ տնօրիներ է ծայրայեղ գաղափարներ ծաւալող մամլոյն դէմ, ինչպէս նաև պայթուցիկ նիւթերու համար։ Իւրաքանչիւր երկիր, զանազան կէտերու մէջ, ազատ է իր ներքին պայմաններուն ու օրէնսդրութեան համեմատ գործելու։

ՕՏԱՐ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՆՑ տոմսերուն շրջաբերութիւնը խստիւ արգիլուած է Թուրքիոյ մէջ։ Սակայն ժամանակէ մ'ի վեր Ղալաթիոյ սեղանաւորք, յայտնի թէ ծածուկ, կ'շարունակեն բախտատոմսերու ապօրէն առեւտուրն, և ժողովուրդը կ'խաբեն 3 ու կէս ղրշ.նոց մաճառական թուղթը մինչեւ 7—10 ղրշ.ի ծախելով։ Իգտամ Կայս. Կառավարութեան ուշադրութիւնը կ'հրաւիրէ այս անպատեհութեան վրայ, դիտել տալով թէ Սոֆիա քաղաքին վիճակահանութիւնը 40,000 ոսկիէն աւելի քաշած տարած է լոկ մայրաքաղաքէս, և թէ Մաճառականն ալ ասոր քանի մը պատիկը պիտի տանի։

ԵՄԷՆԻ ՆԱՀԱՆԳԸ.— Սանայի պաշտօնական համանուն լրագիրը կ'հաստատէ թէ Օսմանեան զօրքերն արժանաւոր պատիժ մը տուած են այն ապստամբ ցեղերուն, որք կայս. կառավարութեան հայրական յորդորներուն հակառակ յամառած էին յարատեւել իրենց ապօրէն ընթացքին մէջ։ Կայս. Է. զօրաբանակին ընդհ. հրամատար Ապտուլլահ փաշա անձամբ Հաճճէ և Գաֆլ երթալով, նուաճեր է այն ապստամբներն որք Շահիլի ու Գարիյէթ-իւլ-Ֆասիհայի բերդերուն մէջ եւ ուրիշ ամուր դիրքերու վրայ համախմբուած էին։ Ապստամբութեան նուաճումէն յետոյ, Եմէնի կուսակալութիւնն սկսած է գործադրել այն բարենորոգումներ զորս Կայս. Իրատէ մը շնորհած էր Եմէնի ժողովրդեան բարօրութիւնն ու անդորրութիւնն ապահովելու համար։ Հաճուրի գաւառակին մէջ ծագած անկարգութիւններն եւս վերջնապէս զսպուած են։ Պէնի Ճէլ ցեղն, որ աւազակութեան ձեռնարկած էր, բոլորովին նուաճուեր է, որով նոյն գաւառակին միւս ցեղերն հնազանդութիւն յայտներ եւ խոստացեր են այլ եւս օրինաւորութեան ուղիղ ճամբէն չշեղիլ։

ՀԻՆ ԶԷՆՔԵՐ.— Վեհ. Սուլթանին կողմէ Վիլհէլմ կայսեր ընծայուած թանկագին նուէրներուն մէջ կ'գտնուին նաև մեծարժէք հին զէնքեր զորս կայսրը Պերլինի զինարանին թանգարանին մէջ ի ցոյց դնել տուեր է իր հպատակաց համար։ Այս ցուցադրութիւն պիտի տեւէ մինչեւ նոր տարւոյ Ա. օրը։ Կայսրը նոյն օրն ինքն ալ պիտի այցելէ թանգարանը։

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ Պազարին վիճակահանութիւնն այսօր պիտի սկսի քաշուիլ արքունի փողերանոցին մէջ։ Քաշուած թիւերը լրագրաց մէջ պիտի չծանուցուին, այլ Սէրվիչէնի տպարանին մէջ առանձինն տպագրուելով, պատշաճ գնով մը պիտի ծախուին յօգուտ Բարեգործական Պազարին։

ԻԶՄԻՐԻ ոստիկան-զինուորաց հազարապետ Մուսթաֆա էֆ., իր անհամար զեղծումներուն պատճառաւ, կայս. հրամանաւ պաշտօնանկ եղաւ։ Սպարապետութեան կողմէ հրաման

տրուեցաւ տեղւոյն զինուորական հրամանատարին, Իզմիրի Զինուորական Ատեանին առջեւ դատաստանի ենթարկելու այդ զեղծ պաշտօնեան, որ իր պաշտօնը չարաչար գործածելով, շատ մը դանգատներու առիթ տուած է։

ԻՍԿԷՆՏԷՐ կայս. յածանաւը, Կարմիր ծովու օսմ. եզերաց վրայ, հինգ առագաստանաւ գրաւեց, որոց մէջ սեւամորթ գերիներ ու մաքսէն փախցուած իրեղէններ կային։ Եմէնի կուսակալը հրաման ղրկեց Հոտէյտայի կառավարչին, որպէսզի գերի տղաքներն ազատ արձակելով իրենց ծննդեան յանձնէ, տայ և գերեվաճառներն ու մաքսանենգները դատաստանի ենթարկէ։

—Մէքքէ շոգենաւն ալ Գանիֆի մօտ ուրիշ առագաստանաւ մը գրաւեց որոյ մէջ կային 15 սեւամորթ գերի, 18 հրացան և սուր, ու 1638 րիյալ։ Աստնք ալ, 11 նաւաստիներուն հետ, յանձնուեցան Գանիֆի կառավարութեան։ Այս վերջինը զանոնք Հոտէյտա ղրկեց, ուր մասնաւոր դատարան մը կազմուած է գերեվաճառները դատելու և գերիներն ազատ արձակելու համար։

—Զիվէրի Տէրեա և Իսկէնտէր մարտանաւերն, որք Եմէնի ծովեզերաց վրայ հսկելու պաշտօն ունին, վերոյիշեալ առագաստանաւերէն զատ գրաւած են նաեւ ուրիշ չորս առագաստանաւեր, որոց մէջ սեւամորթ տղաքներ կային իբրեւ գերի, ինչպէս նաեւ մաքսէն փախցուած թէմպէքի և այլ վաճառքներ։

ՈՒՐՖԱՅԻ կառավարիչ Նաճէա Տէտէ փաշայի 2,375 ղշ. անպաշտօն վիճակի ամսաթոշակ յատկացուեցաւ կայս. հրամանաւ։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Պուլկարիոյ իշխանապետութիւնն ասկէ առաջ կանոն դրած էր որ բոլոր կառավարական պաշտօնատարք երկրին մէջ շինուած հագուստներ ու կօշիկներ միայն պիտի կրեն։ Անցեալ Բշ. օրը, իշխանապետութեան հրամանաւ բոլոր կառավարական պաշտօնատանց մէջ քննութիւն կատարուեցաւ, հասկնալու համար թէ պաշտօնատարք համակերպա՞ծ են այս կանոնին։

—Անցեալ Դշ. օր առատ ձիւն տեղաց Սոֆիայի մէջ։ Փողոցները ծածկուեցան 24 հարիւրորդամեդր թանձր խաւով մը, և երթեւեկութիւնք դժուարացան։

—Ֆէրտինանտ իշխան Բշ. Սոֆիայի մէջ ընդունելութիւն մ'ըրաւ բարձրաստիճան սպայից։ Միջօրէէն յետոյ այցելութեան գնաց պատերազմական նախարարին, Գնդ. Բէթրօվի և Զօր. Նիքօլայեֆի։

—Պաշտօնական Միր լրագիրը կը ծանուցանէ Պելճիական ընկերութիւնն որ չաքարի գործարան մը հիմնած է Սոֆիայի մէջ, իշխանապետութենէն արտօնութիւն խնդրեր է Պուլկարիոյ զանազան կողմերն եւս չաքարի գործարաններ հիմնելու։

—Սալօնիկէի մէջ ծագած բանավէճի մը հետեւանօք, երեսփ. Տքդ. Եանքոլոֆ իր կրած նախատիքէն ուզեր է զինքով մաքրել, իր վկաները ղրկելով Մ. Վելիչքովի։

—Զարիպրոտէ կ'գրեն թէ քանի մը վաճառաբարձ վակոններ, Ցիրդքիլօմէդրին վրայ ձիւներուն տակ մնացեր են, և կառախմբին պաշտօնեաներէն ոմանք ալ թեթեւ կերպով վիրաւորուեր։ Նոյն կառախումբն ազատելու համար, Սոֆիայէ ղրկուած օգնական կառախումբը բուռն կերպով զարնուեր է կեցող կառախմբին, եւ երեք վակոն խորտակուեր են։ Ընդհարման հետեւանօք, կառախումբը գծէն դուրս ելեր է, եւ քանի մը պաշտօնեայք ծանրապէս վիրաւորուեր են։ Այս պատճառաւ, Ուր. օրն Եւրոպական կառախումբն ետ մնացեր է, և բոլոր կառախումբերն ու մանաւանդ արեւելեան ճեպընթացը Սոֆիայի մէջ կանգ առնելու պարտաւորուեր են, մինչեւ որ ճամբան մաքրուեր ու գիծը նորոգուեր է։ Այս ընդհարման պատճառ եղողները խստիւ պիտի պատժուին։

ՀԵՐՔՈՒՄ.— Կ'հերքուի այն լուր թէ Սիսաք էֆ. Իզմիրի Համիտիէ շոգենաւային Ընկերութեան տնօրէն անուանուեր է։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ դէտերը նախընթաց օրը ֆրանսական թղթատան յանձնուած պահուն, գրաւեցին ծրար մը որ դոհարեղէններ կ'պարունակէր։ Ցետ քննութեան հաստատուեցաւ թէ Ոսկերիչ Արապեանի գործակատարը, Պօղոս, առանց մաքսատան ցոյց տալու, փորձած էր ֆրանսական թղթատան յանձնել այս ծրարն, ի Հալէպ ձիվաճեանի ղրկելու համար։

ԼՈՒՍՆՈՅ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԽԱՒԱՐՈՒՄՆ այս գիշեր տեղի պիտի ունենայ. Գիշերը ժամ 6.59ին պիտի սկսի, և 3.49 ժամ պիտի տեւէ։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾՔ. — Խայրիէ ընկերութեան Ապլա-Փաշա շոգենաւն, անցեալ ՇԲ. օրն, յունական արքիպելագոսին մէջ բուռն փոթորկի մը հանդիպելով, հազիւ երէկ առաւօտ կրցաւ մայրաքաղաքս հասնիլ, մինչդեռ սովորաբար կիր. իրիկունները կ'հասնէր։ Շոգենաւին վերնայարկին վրայէն հոկերուն մէկ մասն ալիքներէն ծովը քշուեցան և մէկ մասն ալ թրջուեցան։ Շոգենաւն ալ մասամբ վնասուեցաւ։

—Սեւ ծովուն մէջ տիրող բուռն փոթորկին պատճառաւ, նախընթաց օր անծանօթ առագաստանաւ մը Շիլէի մօտ ցամաք ինկաւ։ Առագաստանաւուն մէջ ոչ ոք կար։ Ցայտնի չէ թէ նաւապետն ու նաւաստիներն ինչ եղած են։

—Իզմիր արքունի շոգենաւն, որ Էրէյլի երթալու համար Վոսփորի Նեղուցէն դուրս ելնելէ յետոյ պարտաւորուած էր ետ դառնալ, երէկ առաւօտ հազիւ կրցաւ Գավաքէ մեկնիլ։

—Երէկ ժամ 11ին, Ցակոբ անուն Հայ մը, Խասգեղ երթալու համար, Եէմիշի նաւամատոյցէն շոգենաւ ցատքած պահուն, ծովը ինկաւ, բայց անմիջապէս ազատուեցաւ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԿՑՈՐԴՔ.— Գերմանիոյ Խորհրդարանն 55,000 մարքի վարկ մը քուէարկեց առեւտրական կցորդներու համար, զորս Գերմանիա պիտի ղրկէ Թուրքիոյ զանազան կողմերը, գերման վաճառականութեան բարգաւաճման նոր զարկ մը տալու համար։

ՌՈՒՍԻՈՅ Զարին անձնական Սթանտարթ զբօսանաւն այս օրերս Վոսփորէն պիտի անցնի Թուլոն երթալու և նորոգութիւն կրելու համար։

ՕՍՄ. ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ Վարչութիւնն, Օսմ. և Եւրոպական գիծերուն միացումէն օգտուելով, Եւրոպիոյ հետ օսմ. թղթատարութեան յարաբերութիւններն առաւել եւս բարւոքելու և առաքումները կանոնաւորելու փափաքանօք, բանակցութեան մտած է ձեռնհաս պաշտօնատան հետ, որպէսզի թղթատարական յատուկ վակոններ դրուին իր տրամադրութեան տակ, որք ուղղակի Եւրոպա տանին օսմ. պայուսակներն, առանց ճամբան վակոնէ վակոն փոխադրուելու։

ԱՐՃԷՇԷ կ'գրեն Սէրվէդի թէ տեղւոյն զօրանոցին շինութիւնը փութով յառաջ կ'տարուի, որուն համար ցարդ 1500 ոսկի ծախք եղած է։ Նոյն թղթակցութիւնը կ'ծանուցանէ նաեւ թէ կառավարութիւնը լսելով որ Բերկրի գաւառակին մէջ չարագործներ երեւան ելած և բռնութիւններ ի գործ դրած են, անմիջապէս Ղալիպ փաշայի և Հազարապետ Հաֆըզ էֆ.ի հրամանատարութեամբ մաս մը զօրք ղրկեր է ի Բերկրի, որք աւազակներէն մէկ մասը ձերբակալեր են առանց դէպքի։

—Միրլիվա Ռաճըփ փաշա Արճէշէ մեկներ է Գարաքիլիսէ երթալու համար։

ՐԷՖԹԻԷԻ ՏՈՒՐՔԸ.— Սէրվէդ իր այս աւուր թուով կ'հերքէ այն լուր թէ Եգիպտոս տրուած ծխախոտներու րէֆթիէի տուրքը 3 ղշ.էն մէկ ղր.ի իջած է։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Կիրակի և երեքի թղթաբերներով մեր ստացած նամակներէն և Պատրիարքարանէն ուղղուած պաշտօնական գրերէն կ'իմացուի թէ տարւոյս հունձքին անբաւականութեան և ապա տիրող երկար երաշտութեան պատճառաւ հացը տեղ տեղ կրկնապատիկ սղած է, իսկ Վանայ կողմերն՝ եռապատիկ։ Աղքատներուն համար ստիպողաբար օգնութիւն կ'խնդրուի։ Շատ մը թեմերու մէջ լոկ հացին կարօտ քաշող բազում ընտանիքներ կան եղեր։ Այս նիւթական անձկութեան վրայ կ'աւելնայ ուրեք ուրեք ուրիշ խնդիր մը։ Վանայ մէջ, օրինակի համար, Դոմինիկեանք ունին բաւական միջոց կարօտեալներուն օգնելու, բայց պայման կ'դնեն որ իրենց դիմողներն անպատճառ Հռոմայ Եկեղեցւոյ զաւակ պէտք է ըլլան։ Միամիտ թղթակիցներ, այս տեղեկութիւնն հաղորդելով, կ'հարցնեն թէ «Թո՞ղ ուրիշ բարեսէր և ունեւոր կաթոլիկ նուիրատուները, նոյն իսկ Պապն, երբ աղքատներուն համար հացագին ղրկէ, միթէ պայման կ'դնէ՞ որ կրօնափոխ եղողին միայն հաց տրուի։»— Այս հարցումն ընողներուն համար միամիտ կ'ըսենք մեք, զի ո՞վ չի գիտեր թէ այս Դոմինիկեանք, Ֆրանչիսկեանք եւն., «Բան զՊապն աւելի Պապական են»։— Ուրիշ թղթակից մը կ'գրէ մեզ թէ «Ոմանք որոշեր են՝ ընդունիլ Դոմինիկեանց պայմանն, հացն առնել ներկայումս, և գործերուն շոլուելէն ու հունձքերուն առատանալէն ետքը, նորէն դառնալ ի ծոց մայրենի Եկեղեցւոյ, ըսելով որ «օձին չափ խորամանկ» ըլլալն ալ Տէրունական պատուէր մ'է։

—Այնթապէ մեզ կ'գրեն Դեկտ. 1/13 թուով.—«Տ. Փառէն Վ. որ քանի մը շաբաթ առաջ հոս հասած էր, հիմա իր ծննդավայրն Էքնէչ կ'գտնուի։ (Սղերդցիք ժամանակ մ'ալ կրնան սպասել։)

«—Նոյ. 22 կիրակի օրը նորահաստատ Որբանոցի բացման հանդէսը տեղի ունեցաւ. Ներկայ էին միւս Որբանոցներու պատասխանատուներն ալ. պարագային յարմար բանախօսութիւններ ու մաղթանքներ եղան վեհ. Սուլթանին կենաց ու Ս. Պատրիարք Հօր համար։ — Հոգաբարձութիւնն արժանի է ջերմ շնորհակալութեան. որբերու թէ՛ սնունդն թէ ննջասենեակը կանոնաւոր ու գոհացուցիչ վիճակի մը մէջ կ'գտնուի. ուրախութեամբ պէտք է յիշել նաեւ որ տարբեր եանաֆներ իւրաքանչիւրն իր բաժնին մէջ կարեւոր մասնակցութիւն մ'ունեցած է Որբանոցի կազմակերպութեան մէջ. կիներու ալ ցոյց տըուած եռանդը գովելի է։ Հանդէսին առթիւ տեղի ունեցած հանգանակութիւն մը 12 ոսկիի չափ գումար մ'արտադրեց որու մէջ կարեւոր բաժին մ'ունին մեր բողոքական եղբայրներն. ցաւալի կէտ մը միայն հայ հարուստներէն ոմանց բացակայութիւնն էր. կ'երեւի թէ հանգանակութեան մը հաւանականութիւնը նկատի առած էին։

«—Մի քանի ամիսէ ի վեր երաշտութիւնը բաւական մտահոգութիւն կ'պատճառէր. աշնանացանը փճանալու վտանգին մէջ էր. երկու օրէ ի վեր անընդհատ ու յորդ անձրեւներ կուգան։ Բայց արմտիք կ'չարունակեն սղել. սովորական գինն եռապատկուած է. առեւտուրն ալ բանուկ չէ, հետեւաբար կրնայ գուշակուիլ թէ յառաջիկայ ձմրան միջոցին աղքատ դասակարգն ինչպիսի նեղ կացութեան մը պիտի ենթարկուի։»

—Գերման միսիոնարք Որբանոց մը հաստատեր են Բալուի մէջ։

—Մեր հայ-հռոմէական ազգակիցք այս կիրակի իրենց Բանկալթիի Ս. Յակոբայ Անկելանոցին տարեդարձը կատարեցին պաշտօնէ հանդէսներով։ Կ.—Պատրիարք Սրբազանն ինք պիտի պատարագէր նոյն օր, և ամէն պատրաստութիւնք կատարուած էին, բայց կ'ցաւինք լսելով որ իր կրտսեր ազգայն եղբայր՝ Ժօզէֆ էֆ. Ազարեան բաւական ծանր հիւանդութեան մը ենթակայ եղեր է, որով անկարելի եղաւ Պատրիարքին պատարագելն, եւ փոխանորդեց իր փոխանորդ՝ Արփիարեան Արք.։ Կրօնական արարողութենէն ետքը, բանախօսութիւններ և հիւրընկալութիւններ եղան, և մինչեւ իրիկուն երկու սեռէ այցելուներ պտըտեցան հաստատութեան զանազան յարկերը։

—Տարենտէէ կ'գրեն մեզ թէ երեք շաբաթ առաջ հոն ժամանեւ է կրօն. Ժողովէն կարգալոյծ եղած նախկին Կիրակոս վրդ. Կէօքեան, որ սակայն ապահով ըլլալով թէ օր մը Ներման պիտի արժանանայ, կամ իր անմեղութիւն պիտի հաստատուի, վեղարը չէ թողած, եւ կարեւոր յանձնարարականներով եկեր է Տարենտէ։ Թղթակիցը կ'յարէ թէ Սէտէքեան մը, որ ի Կեսարիա, եւ Փէշտիմալճեան մը, որ ի Թօքատ. իրաւունք չունէին կրօն. Ժողովէն աւելի գութ վայելելու, զի անոնց անկարգ վարմունքին համբաւը մինչեւ Տարենտէ հասած է արդէն։

—Բերայի կիսովին Թաղեցիէն ընտրեալ, կիսովին ալ Ազգ. Վարչութենէն նշանակեալ Նոր Թաղ. Խորհրդին ատենապետն է Միքայէլ էֆ. Մամիկոնեան և Բ. ատենապետն է Գրիգոր էֆ. Սէլիմիյէճեան։ Ատենադպիրն է Խնդիր էֆ. Սիմոնեան. գանձապետն է Թադէոս էֆ. Էլմէքճեան, և Տիրան էֆ. Կիւմիւշկէրտան հաշուեքննիչ կարգուած է։

—Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ կայս. Պալատ երթալով տեսակցեցաւ Ա. քարտուղար Թահսին պէյի հետ։

ՏՔԴ. Կ. ԱԹԱՆԱՍԵԱՆ որ 15 տարիէ ի վեր, իբր բժիշկ, վիրաբոյժ մանկաբոյժ, յաջողակութեամբը գոհ ըրած էր հասարակութիւնը. վերջերս ուղեւորութիւն մ'ըրաւ Եւրոպա, մօտէն ուսումնասիրելու արդի վիրաբուժական գործողութեանց վերջին կատարելագործութիւնքը, գլխաւոր բժշկական կեդրոններուն՝ Էտինպուրկի, Լոնտոնի, Բարիզի եւ Վիեննայի հիւանդանոցներուն մէջ տարիէ մը աւելի է՛ն նշանաւոր վիրաբոյժներուն կատարած գործողութիւնները մօտէն ուսումնասիրած է. մանաւանդ ԿԱՆԱՆՑ ներքին գործարաններու ամէն գործողութիւնները (լաբարօթօմի) և պէտք եղած գործիքներն հոգալով վերադարձած է իր բնակավայրն ԻԶՄԻՏ։ Պատիւ ունի ծանուցանել թէ պատրաստ է դարմանել ամէն հիւանդներ և կատարել ամէն տեսակ վիրաբուժական գործողութիւն մարմնոյն որ և է մասին վրայ։ Կ'տեղաւորէ կոտրած և խախտած ոսկորներն նորագոյն կերպերով։ Մասնաւորապէս կ'դարմանէ կանանց հիւանդութիւններն է՛ն կատարելագործեալ մեթոտներով։ Ամէն Ուրբաթ ձրի կ'դարմանէ աղքատաց ԱԿԱՆՋԻ, ՔԹԻ և ԿՈԿՈՐԴԻ հիւանդութիւններն եւ վիրաբուժական գործողութիւն կ'կատարէ։ 3—2

ՏՔԴ. ԲՐՈՔՕՓԻՈՍ
ԱԽՏԱԲԱՆ

Կ'բուժէ հինցած հիւանդութիւններ, վարձքը բուժումէն ետքն ստանալու պայմանաւ.—Իր անվրիպելի մեթոտով կ'բուժէ տղոց եւ պատանիներու ՄԻԶԱՐՁԱԿՈՒԹԻՒՆՆ, ինչպէս նաեւ ԱՐԻՒՆԵՐԹՈՒԹԻՒՆ [մայասըլ]։ Շաբաթն անգամ մ' ԵՇ. մասնաւորապէս կ'զբաղի բուժելու մորթի զանազան բիծերն, ինչպէս ցան, կարմիր բիծ, չորեակ, աղէտական արատ, խոծիծ, որթին [թէմրէյի], և երեսի մորթին կանոնական վիճակի բոլոր խանգարումները։ Ապահովապէս կ'բուժէ հերաթափութիւնը, մազերու տկարութիւնը, ճաղատութիւնը, քոսութիւնն, և ամէն տեսակ հիւանդութիւնները մազերուն որք յետ բուժման նորէն պիտի աճին գեղեցիկ, փայլուն և թաւ։ Ամէն օր կ'գտնուի, կէս օրէ առաջ ժամ 10էն մինչեւ ժամ 5 կէսօրէ վերջ, իր դարմանատունը, Բերա Մեծ Փողոց-Կալաթա Սէրայի դիմացը թիւ 200. երկրորդ յարկ։ Աղքատք ձրի կ'դարմանուին ամէն ՇԲ. օր։ 12—4

Գարակէօզեան ընտանիքը խորին ցաւով կ'ծանուցանէ սգալի մահը

ՏԻԿԻՆ ԵՐՄՈՆԷ ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆԻ

որ տեղի ունեցաւ այս առաւօտ։

Ցուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի յառաջիկայ Չորեքշաբթի 16/28 Դեկտ. ժամը 6ին (Ը. Թ.) Բերայի Ս. Երրորդութեան Եկեղեցին, ուր փոխադրուած է հանգուցելոյն մարմինը, և ուր առաւօտեան ժամը 4ին յատուկ պատարագ պիտի մատուցուի։

Հանգուցելոյն մարմինը պիտի ամփոփուի ընտանեկան դամբարանին մէջ, Շիշլիի Ազգ. Գերեզմանատունը։

Բերա, 14/26 Դեկտ. 1898

ԳԵՐՄԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒՆ

ԽԱՐԲԵՐԴ, 1 Դեկտ. 98.

Գերմանները մշտանորոգ եռանդով իրենց գործերն յառաջ կ'տանին։ Որբանոց մ'ալ Բալու հաստատեցին նորեկ Մր. Եաքհսպսի հսկողութեան տակ։ Այս տեղի Որբանոցն օրըստօրէական բարւոքումի նշաններ կ'ցուցնէ, բայց դարձեալ Որբանոցի չորս պատերուն մէջ եղած գանգատներն այնքան կ'չատնան, որ շատ անգամ դուրս կ'թափին եւ ժողովուրդին «բերնին ծամոց մը ձիթ» կ'ըլլան։ Էն մեծ գանգատը կերակուրի դէմ եղած գանգատն է։ «Ամէն օր չորպա, առտու չորպա, իրիկուն չորպա եւ միայն շաբաթ օրերը գնտիկ [քիւֆթէ]» կ'ըսէ Որբանոցի ուսուցիչ մը։ Ասոր ալ յանցանքը Մարգար աղային, Որբանոցի ուտեստները գնողին վրայ կը նետեն։ Օր կ'ըլլայ որ Մր. Էհմըն ներկայ գտնուելով որբերու ճաշարանը դիտողութիւն կ'ընէ կերակուրներուն վրայ, բայց Մարգար աղան կ'պատասխանէ «Ասանկ կերակուրներ ո՞ւր տեսած ունին ասոնք, իրենց տո՞ւնը տեսած են» — Անշուշտ իրենց տանը վրայ կ'չափէ։— Եւ դարձեալ, երբ Մր. Էհմըն ստակ կուտայ այս ինչ կամ այն ինչ բանը գնելու համար, Մարգար աղան վարնոց տեսակներէն գնելով տուած ստակը կ'աւելցնէ... ուրիշ անգամներ խորածին տեղը լեցնելու բարեմիտ նպատակով անշուշտ !!։ Այս պատճառաւ Որբանոցի կերակուրները շատ խեղճուկ, հոգացուող որբերէն աւելի խեղճուկ։ Հապա ատ անպիտան մուկե՞րը... ուր ալ ըլլայ քթերնին կը խոթեն հանրագէտ կամ նանրագէտ մարդերու պէս։ Օր մ'ալ Որբանոցի համար առնուած ուտելանիւթերուն մէջ կ'մտնեն, բայց չարաչար կ'պատժուին այս անգամ... կրակին վրայ եփուելով։ Ճաշի ատեն մէկը բարեբախտութիւն կ'ունենայ չորպային մէջէն միս մը գտնելու... մուկն է եղեր։ Աճա այս միջադէպը կ'ցուցնէ թէ կերակուր եփողներն որ աստիճանի ուշադիր են իրենց գործին։ Որո՞ւնն է յանցանքը։ Մ՛ի, սա յանցանք ըսուածն ալ եթէ «սամայրէ մաշտակ ըլլայ իսկ, մարդ վրամ չառներ»։ Եթէ ուսուցիչներուն մօտիկ ըլլաս բոլոր յանցանքը Մարգար աղային վրայ կ'ծանրանայ, բայց բաս խօ յանցանքէն մէկ մասն ալ իրենց վրայ կ'ծանրանայ, քանի որ իրարու հետ այնքան անձնական վէճեր ունին որ չեն կրնար երբեք համախոհութեան մը գալով, խնդիրը Մր. Էհմընի ներկայացնել։ Եթէ Մր. Էհմըն գիտնայ թէ ատանկ անպատշաճութիւններ կ'պատահին Որբանոցին մէջ անշուշտ պիտի վերցնէ, որովհետեւ խիստ մեծ գուրգուրանք մը և հայրական գգուանք մը ունի որբերու նկատմամբ։ Ցանցանքին մէկ մասն ալ այն լաւեյայն տրուած թոյլտուութիւնն է որով ամէն մարդ, որ Որբանոցին մէջ կ'աշխատի, գործի կրնայ խառնուիլ։ Շատ անգամ խնդիրներ երեւան կ'ելլեն որք եթէ լուծելու ըլլա՛ս, մէջէն կ'ելնէ ախոռապանին՝ թին, հիւսնին՝ ուրագն, աւելածուին՝ աւելը, կօշկակարին՝ ասեղը են։ «Ոտք չկայ, գլուխ չկայ։»

* * Ռուսոյին աչքը լո՞յս։ Ռուսօն ուր, Գերմանները ուր, բայց չէ՞ որ մեծ խորհողներու մէջ սերտ կապակցութիւն ունին, ուստի առանց մեծ սխալ մ'ընելու մարդ կրնայ Ռուսօն եւ մեր այս տեղի Գերմանները քովէ քով յիշել։ Բիչ մնաց ըսելիքս մոռնայի։ Հոս տեղի Գերմանները շատ հակառակ են բժիշկի եւ երբեք զանոնք Որբանոցէն ներս չեն մտցներ։ Անցեալ օրեր ինֆլուէնցայէ բռնուած որբուկի մը համար բժիշկ բերուիլ ուզուած է, բայց Գերմանները մերժած են։ Նոյն բանը կ'ընեն, երբ իրենք ալ հիւանդանան։ Ուստի Ռուսոյին աչքը լո՞յս, որ ասանկ կարող հետեւորդներ ունի։[*]

* * Գերմաններու ներկայութիւնն հոս, շատերուն փափաք առթեց գերմաներէն լեզուն սորվելու. բայց միայն քանի մը հատեր իրենց այդ փափաքին ետեւէն գացին։ Բիւզանդիոնի այս վերջին թիւերու մէջ հրատարակուած լուրջ յօդուածները գերմանական լեզուի կարեւորութեան վրայ՝ շատ քաջալերեցին քիչ մը գիտողներն եւ ուրիշներ ալ խրախուսեցին այդ լեզուն սորվելու։ Երեք հոգի կան որ բաւական աղէկ գիտեն, որք են. Խաչիկ էֆ. Քէօսէեան, նախկին ուսուցիչ Միացեալ վարժարանաց Մէզիրէյի մէջ, Բիւէր էֆ. Թաշօ եւ Սոսէփան էֆ. Երէցեան, Ռէժիի կարող և ռանգէտ գրագիրները։ Խարբերդի մէջ ուր ֆրանսերէնն եւ անգլիերէնն հաստատ կռուան մ'ունէին տիրապետումի, հիմա գերմաներէնի հուժկու եւ կոկորդալից չեշտերէն կ'դողան կարծես։ ԱՏԻԼ

[*].— Անշուշտ Էմիլը՝ կարդացողը կ'յիշէ թէ նախանձելի տարօրինակութիւններով և շլացուցիչ հանճարով օժտեալ Ռուսօն որքան հակառակ էր բժիշկներուն։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՓԱՐԻԶ 26 Դեկտ. — Այսօր Սէնի Եղեռնադատ Ատենին առջեւ ելաւ Քալվատոսի երեսփոխանին կինը՝ Տիկին Բօլմիէ, որ ատրճանակի հարուածներ արձակած էր Լանդէռն լրագրին խմբագրատան քարտուղարին վրայ։ Տիկին Բօլմիէ ազատ արձակուեցաւ, բայց դատապարտուեցաւ վնասուց հատուցում ընելու իր զոհին։

ՄԱՏՐԻՏ.— Մ. Սակաստայի առողջական վիճակն անփոփոխ կ'մնայ։ Մ. Քասթէլար եւս շատ հիւանդ է։

ՀՌՈՄ. — Իտալական խորհրդարանն Ցունուար 7ին ի նիստ պիտի գումարուի, Ֆրանսայի հետ կնքուած առեւտրական պայմանագիրը վաւերացնելու համար։

ՇԱՌԼՌՈՒԱ.— Հանքագործներու համաժողովն որոշեց Լիէժի եւ Շառլռուայի հանքերուն մէջ աշխատութեանց դադարումը։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Ռուս կառավարութիւնն որոշեց գործակալութիւն մը հաստատել Ճարոնի մէջ, 1899ին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Բեքինէ հեռագիր մը կ'ծանուցանէ թէ Չինու կայսրն հոգեվարք է։

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Վարժարանի մը մէջ, պաշտօնեայք.—Էֆէ՛նտի, (խօսքը տնօրէնին ուղղելով) օդը սաստիկ ցուրտ է հրաման տո՛ւր որ վառարանը վառենք։

Տնօրէնը.—Ամօ՛թ է, ձեզի պէս երիտասարդներու համար ցուրտն ի՞նչ է. ձեր սիրտը պէտք է որ հիմա վառի։ Ես ինչո՞ւ չեմ մսիր, սիրտս կարծես կրակ կայ... ո՞չ սիրտս... ամա՛ն սիրտս... կէրի. Աստուած իմ աս ի՞նչ կ'ըլլամ։ Բաճկոնակին վերի գրպանը կ'խառնէ յուզմամբ, և... այս անգամ իրօք կէրի մասն ալ, վասն զի աբէթն, որով պահ մ'առաջ գլանիկը վառած էր, այրած էր ի ներքուստ բոլոր հանդերձները, մինչեւ շապիկը։ Պաշտօնակիցները քա՛հ քա՛հ մը կ'փրցնեն։ Տնօրէնը (կսկըծալով). — Իրաւունք ունիք։

ԼԻԲԹԸՆԻ ԹԷՅԸ

ԼԻԲԹԸՆԻ ԹԷՅԵՐՆ ԱՄԵՆԱԼԱՒ ԹԷՅԵՐՆ ԵՆ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՇԱՏ Կ'ԾԱԽՈՒԻՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

Ամէնէն ազնուագոյն թէյը զոր աշխարհ կրնայ արտադրել՝ ՍՆՆԴԱՐԱՐ, ԱՆԱՐԱՏ և ԱՆՈՅՇԱՀՈՏ. Մշակողէն ուղղակի սպառողին ղրկուած անխառն։

ԼԻԲԹԸՆԻ ԹԷՅԸԸ Շիքակոյի արուեստահանդէսին բրիտանական բաժնին մէջ ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ և միակ մրցանակը շահեցաւ։

Լիբթըն, ի Սէյլան, Թէյ, Սուրճ և Քաքաօ մշակող։

Աշխարհի մէջ ամէնէն աւելի մեծ գործ ընող Թէյի, Սուրճի և Քաքաոյի վրայ։

Միակ կալուածատէր ի Սէյլան, Թէյ, Սուրճ և Քաքաօ արտադրող հետեւեալ հռչակաւոր ագարակներուն.— Տամպաղէն, Լէյմաստոտ, Մօնէրաքանտ, Մահոտամպաղէն, Մուղաքէլ, Բուրրասի, Նանակալլա, Ցիկլանէլլա և Քարանտակալլա, որոց մէջ հազարաւոր արտավարներու վրայ ցանուած են ամենալաւ ԹԷՅ, ՍՈՒՐՃ, և ՔԱՔԱՕ։ Գլխաւոր կեդրոն Սիթի Ռոտ, Լոնտոն, Է. Ս. Անգլիա։

Ն. Պ. Քոմվորտլոս, Գործակալ եւ կեդրոնավայր, Նոմիքօ Խան, Կալաթա, Մումհանէ։ 15—1

ԻՒՆԻՕՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ ՓՈՂՈՑ ՓՕՂԱՅ ԹԻՒ 15

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1828	1828 L'UNION DE PARIS	ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1829

Դրամագլուխ և պահեստք Ֆր.	94 Մլ.	Դրամագլուխ և պահեստք Ֆր.	135 Մլ.
Հասոյթ 1896 տարւոյ	» 18 »	Հատուցած վնասք	» 90 »
Հատուցած վնասք	» 215 »	Ապահովագրեալ գումարք	» 246 »

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ.
Թուրքիոյ գործակալութեան Տնօրէն Տ. ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ
Կենաց ճիւղին տեսուչ Տ. ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Կալաթա, Թահթաքալէ Խան, Օսմ. Պանքային դէմ

ՏՔԴ. Գ. ԴԱՒԻԹԵԱՆ

Մասնագէտ ծննդական և մանկական բժշկութեան. Ներքին հիւանդութեանց

Հիւանդ պիտի ընդունի ամէն օր առաւօտէն մինչեւ 8ը (ը. թ.) Պոլիս, Պահչէ-Գափու, Մէրճանէթճեան դեղարանին վրայի յարկն, իսկ 8էն վերջ իր տունը Բերա Միսք փողոց թիւ 36։ 30—9

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՄԱԿԱՐԴ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.	Օ. Ո.	25	05
Ամէնէն բարձր գին	»	25	05
Ամէնէն վար գին	»	24	$33^1/_2$
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	110	—
Ամէնէն բարձր գին	»	110	$^1/_8$
Ամէնէն վար գին	»	109	$^1/_4$

ԲԱՑՈՒՄ 15 Դեկտ.

Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.	Օ. Ո.	25	$01^1/_2$
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	109	$^5/_8$
Օսմանիյէ	»	—	—
Րէժի	Օ. Ո.	—	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	—	—
Թուէսի Ժէնէրալ Օթթմ.	Օ. Ո	9	29
Երկրագործական Պանքա	»	8	30
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալ.	Ա. Ո.	3	08
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Օ. Ո	4	08
Թրամուէյ բաժնեթ.	ղրշ.	785	—
» ժուիսանս	»	282	—
» պարտաթ.	»	495	—
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.	»	299	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	455	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ մէկ օրուան	Օ. Ո.	—	70
» ութ օրուան	»	1	90
Ռումէլի Երկթղ. »	Ֆր.	—	—
» մէկ ամսուան	»	—	—

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 Ֆրանքնոց	ղրշ.	87	37
Անգլիական ոսկի	»	110	16
Բոլ Էմբէրիալ	»	90	20
Քրիմից	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	02
Մէթալիք	»	95	50
Ռուպլ Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	53

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	110	20
Բարիզ 3 »	Ֆր.	22	85
Ֆիորին ամսու	»	10	87

ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 24 Դեկտ.

Օսմ. Քոնս. Սէրի Բ.	Ա. Ո.	47	25
» » » Գ.	»	26	75
» » » Դ. բաց.	»	22	63
» » » Դ. գոց.	»	22	56
Փոխառութիւն Գասսայա	»	80	—
» Օսմ. $3^1/_2$ %	»	99	75
Օսմ. Ռէժի	»	—	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	11	87
Այտընի Երկաթուղի	»	11	12
Եգիպտական միացեալ	»	106	25
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	110	43
Հելլենական 5 %	»	42	75
Մոնօբոլ Հելլենական 4 %	»	49	—
Ռանթ 4 %	»	34	—
Պուլկ. Փոխառ. 6 % 1888	»	97	—
» Նոր » 6 % 1892	»	97	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	$48^3/_4$
Դրամադեղչ	»	4	—

ՊԵՐԼԻՆ, 24 Դեկտ.

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	98	50
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	111	20
Անատ. Երկ. պարտաթուղթ	»	97	30
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	24

ՓԱՐԻԶ, 26 Դեկտ.

Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ. բաց.	ղրշ.	22	90
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ. գոց.	»	22	80
» » » Բ.	»	47	90
» » » Գ.	»	26	80
Օսմանիյէ	»	403	50
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	108	75
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	551	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	101	85
Քրէտի Լիօնէ	»	863	—
Պանք տը Բարի	»	957	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3580	—
Իտալական Ռանթ	»	94	90
Սպանիական արտաքին	Ա. Ո.	45	97
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	$25^1/_2$
Դրամադեղչ	»	3	—

ՎԻԵՆՆԱ, 24 Դեկտ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	47	82
» Լոնտոնի վրայ	»	120	75
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	58	—
Օսմ. Ռէժի	»	124	70

ՓՐԿԻՉԻՆ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑԸ
1899 ՏԱՐԻՈՑ
Սեպհականութիւն Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցի
ԳԻՆ 2 ՂՐՈՒՇ
Կ'գտնուի կեդրոնատեղին է Ազգ. Հիւանդանոցի գրասենեակը Կ. Պոլիս Մեծ Նոր խան, մէջի յարկ Թիւ 48, 49, 50. Կ'գտնուի նաեւ բոլոր գրավաճառաց քով. 10—4

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլ և Արեւելեան Ցեղաց Բանաց պիտոյից

Անունը	Թօնօ	Անունը	Թօնօ
Վիքթորիան	10500	Ֆլաւիան	3500
Աամէնիան	10500	Լիվոնիան	3500
Գէօրգեան	10500	Դեմետրիան	3000
Լանքաստրիան	9000	Ալիկերիան	2500
Ֆիլատելֆիա	9000	Արմենիան	3500
Գոլոմպիան	8000	Ամեթեան	2500
Վեստֆալիա	8000	Ակսանդրեան	2500
Գոսսենեան	8000	Այգուպտ	2500
Ցիքելեան	8000	Յօնեան	2000
Զոլեենեան	3700	Պալմ	900
Վալմոնեան	3700	Թրոյա	800
Յովանեան	3700	Լէոն	800
Ֆոնտեան	3500		

«Էմբէյզըն» շոգ. նաւ. Բօկազ մօտ օրէն Լիվրբոլ կ'մեկնի։
«Աթինեըն» շոգ. նաւ. Հիթ Լիվրբուլէ ճամբայ ելած է և հոս կ'սպասուի դէպի Թուլոր 2 ին։
Ապրանքի տեղեկութեան կ'ընդունուի ի րենց ապրանքն … Պոլսոյ Գործակալութեան … Համար … ԷՏՎԱՐ ՊԷՅՉՈՒՆՏԻՆ Մէջին Ալի փոքր խան Թիւ 1 Գալաթիա

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ
ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆԱՑ
ՇԱԼՃԵԱՆ ԵՒ ԹԱՎԵԱՆԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԷՍԿԻ ԶԱՊԹԻԷ ՃԱՏՏԷՍԻ ԹԻՒ 63, ԻԶՄԻՏ ՕԹԷԼԻՆ ԴԻՄԱՑ

Այս վաճառատուն, որ եւրոպական առաջնակարգ գործարաններէ պաքերաքար կ'ստանայ ամէն տեսակ ասեղնագործի և ձեռագործի վերաբերեալ նիւթեր, ընտիր ապրանքներու ճոխ մթերք մ'ունի. ինչպէս՝ աթլաս, գատիֆէ, բիւլիւր, գորտօնէ էպարիշիւմ. Այերբիայի Ֆիօշ մետաքս. չինիլ, արծաթ, կլապտան, ծովի և ուրիշ ամէն տեսակ քանովաններ. գործի և բարձի համար նոր մօտէլներ, թուշեայ և մետաքսեայ բորտօններ եւն։
Ամէրքի և Թալիչի վրայ բանուած ճաշակաւոր նիւթերու ճոխ հաւաքածոյ մը միշտ պատրաստ կը գտնուի, ինչպէս՝ բարձեր, մուճակներ, լուսանկարի շրջանակներ, քանովա գործեր եւն։
Օժիտի համար յանձնարարուած ձեռագործներ, ճաշակաւոր կերպով կ'պատրաստուին։
Կ. Պոլսոյ և գաւառաց Պատ. յաճախորդներ ինչպէս նաեւ ղպրոցական հաստատութիւններ, որք այս վաճառատունէն մեծ կամ փոքր քանակութեամբ գնումներ ընել կը փափաքին, կը պարտաւորուին պէտք գալ այս վաճառատան ապրանքներու ազնուութեանը և գներու չափաւորութեանը։ Ասեղնագործի արհեստավէտ գծագրեր մը պատրաստ կը գտնուին միշտ վաճառատան մէջ. 100—32

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
1881 Մարտ 20 ին կայս. Իրաւունք արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսբուրկ Ընկերութեան պաշտօնատեղի, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ.
Ընկ. գրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 67,000,000 »
1895 ի հասոյթը 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »
Ընկերութեան գլխ. ի Կ. Պոլիս Նուրմէնիա, Քարաքէօյ Ռուսական … (Ռըն Մուսոտան …) Ընդհ. Գործակալութեան համար Թ. ԼԻՆՈՏՏՈՆԱ … ԹԷԱՏՈՐ ԲԵՌՈՒՆ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Դրամագլուխ ֆրանք 14,500,000
Պահեստի գրամ » 26,504,000
Տարեկան հասոյթ » 58,937,000
Ընկերութիւնս ՓՈԽԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրէ մթերանոցներ և բնակարաններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ, խիստ չափաւոր տոկոսիներով։
Լիազօր Ներկայացուցիչ Ֆ. Պալայ
ԳԱՌՆԻԿ ԱԱՏՈՒՐԱՄԱՏՈՒՐ, Պոլիս Պաղչէ-Գաբու, Անանիատեան խան, 20, 21, 22

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ԱՇԽԱՐՀԻ ԷՆ ՀԱՐՈՒՍՏԸ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1842 ԻՆ Ի ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,314,000,000 ՖՐ. ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐ.
1897 ՏԱՐԻՈՑ ՀԱՍՈՅԹՔ 280,600,000 ՖՐԱՆՔ
Այժմու ապահովագրութիւնք և ցկեանս եկամուտ 4 միլիառ 853 միլիոն ֆրանք
Թաւալուած (Նախախնամութեան գրամագլուխ) 183.900,000 ֆր.
ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ բաժնետէր չունենալով ապահովագրուողները միայն կ'վայելեն թէ' ապահովագրութեան և թէ շահաբաժնի բոլոր օգուտները։
Անվճար են հասարակաց բաժիներ
ԳՈՐԾԱԿԱՆ ՍԱԿԵՐ. — Ապահովագրութեան մուրհակ Անտոլ կեանք ցկեանս և ժամանակաւոր բաժնետիրական Մուրհակ 5 0/0 պարտաթուղթ Մուրհակ ժառանգ և չարաբաստիկ վճարումներ։ Մուրհակ խառն … հասարակ … Մուրհակ … 10, 15, 17 և մինչեւ 18,39 0/0 կը. եկ.
Ընդհ. Գործակալ Զ. ՏԸ ԱՆՏՐԻԱ
Գործակալութեան վարիչ ԱԼՊԵՐԴ ՄԷՕԼՀԱՈՒԶԷՆ
Պոլիս, Պաղչէ-Գաբու Իզզէթ Պէյ խան

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՀԱՅ ԿՕՇԿԱԿԱՐ
ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ
Այս մեծ և բարեհամբաւ հայ կօշկատան մէջ, հաստատուած քսանրդ դարէ ի վեր, խնամքով կ'պատրաստուին ճաշակաւոր եւ հաստատուն կօշիկներ, կիսակօշիկներ, ձմրան կրկնակօշիկներ արանց, կանանց եւ մանկանց համար.

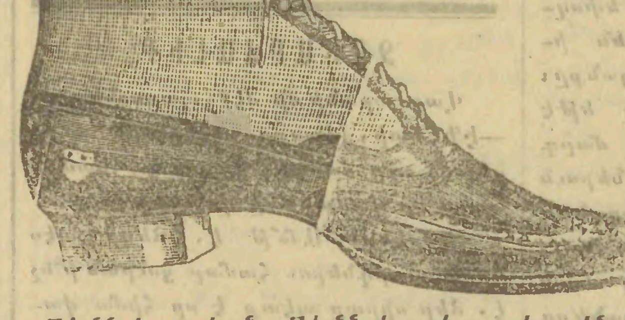

Նաեւ մուճակներ, հողաթափներ, եւն., չափաւոր գներով, ֆրանսական ընտիր կաշիով, և ամէն ճաշակի համաձայն նրբութեամբ եւ փափկութեամբ։ Գիները չափաւոր։ Ապապրանքները չուտով կ'գործադրուին։ Զօրաւոր առթիւ ընդգունուած է մեծ պաշար ամերիկեան, անգլիական և ռուսական լասթիքներու, որոց նորութիւնն եւ տոկունութիւնն երաշխաւորեալ են։ Զգուշանալ անցեալ տարւոյ լասթիքներէն որք իբրեւ նոր կ'ծախուին ուրիշ տեղեր, չուտով կ'ծակին։
Դիմել՝ ՂԱԼԱԹԻԱ, Գոմրուկ խանի վարի անկիւնը, Թիւ 9.
ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ, Թիւ 211։ 20—2

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԿԵԱՆՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՄԵՆԱՀԻՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿ. Ն ԿԵՆԱՑ ՎՐԱՅ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ Ե'ԵՒՐՈՊԱ
Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պոլսոյ մասնաճիւղը …) Ընկերութեան … վճարումները … Նոր-Տաքէ Վիզանտ փողոց Թ. 42
1898 Յունուար 1 ին ամբողջական երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կ'բանի 4,545,160,943 ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած է մօտ 320 միլիոն։
1898 ին ընդհ. գումար վճարուած է 14,400,000 ֆր., 1897 էն 1,424.000 ֆր. աւելի։
ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000 է …
…
Ընդհանուր Գործակալութիւն Ֆ. ՌԻ ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
… Ա. ՔՈՒՉԱԼԵԱՆ
Վալիտէ փողոց, Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱՄԱԳԼ. 200.000,000 ՖՐ
ՊԱՀԵՍՏՔ 50,000,000 ՖՐ.
ԱՄԲՈՂՋ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
Հալամեան խան Պարաքէօյ, Կամարէն սօտ
ՏԵՐ-ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ կողմ, Սուլեան Համամ
ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷՆ կը կատարէ սեղանաւորական ամէն տեսակ գործողութիւն։
Փոխատուութիւն կ'ընէ արժէթղթոց վրայ։
Ընթացիկ հաշիւներ կ'բանայ ի փոխարէն աւանդ թողուած արժէթղթոց։
Ֆրանսական ու օտար զանազան հրապարակներու վրայ շրջաբերութեան կ'գնէ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԵՐ և ՎԱՐԿԱԳՐԵՐ։
Պորսայի հրամաններ կ'կատարէ կտրոններ կ'վճարէ։
Արժէթուղթեր կ'պահպանէ։
Դրամ կ'ընդունի Զէքի հաշուով։
Պայմանաժամով ՄՈՒՐՀԱԿՆԵՐ կուտայ, որոշեալ պայմաններով։
Վարկագրերու տէրերուն համար մասնաւոր ՍԱԼՈՆ ունի։
ԴՐԱՄԱՐԿՂՆԵՐ վարձու կուտայ։
Առեւտրական տոմսերու, բեռնագրերու և փոխանակագրերու արժէքը կ'գանձէ։
ՊՈԼՍՈՅ ՏԵՐ-ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ կը կատարէ ամէն տեսակ սեղանաւորական գործեր։
Վաճառաց վրայ փոխատուութիւն կ'ընէ։
Վաճառք կ'ընդունի թէ իբրեւ անպայման աւանդ՝ պարզ մթերոցէք ստանալով և թէ յանձնակատարութեամբ՝ ի Պոլիս կամ յարատահման վաճառման համար։

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ
ՏԱՐԵՑՈՅՑ
1899 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ
ԳԻՆ 6 ՂՐՈՒՇ
Կեդրոնատեղին է, Էսկի Զապթիէ ճատտէսի, Թիւ 61, Նշան Կ. Պէրպէրեանի տպարանը։

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլ և Միջերկրականի միջեւ բանող պիտոյից

Անունը	Թօնօ	Անունը	Թօնօ
Ամասիս	3500	Թիպս	2500
Ռամսէս	3500	Մարէօթիս	2500
Մէնիւս	3500	Նեքդիս	2500
Անիւսիս	3000	Բերա	2250
Ասոր	3000	Օսիրիս	2250
Անդրիս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմիրիս	2550	Մալաքնիս	1500
…	2750	…	1500

Դիմել առ Ֆ. Վ. ՊՈՒՔՈԼ և ԸՆԿ. Գալաթիա … ՃԷՄՍ ՄՈՍ ԸՆԿ. … Լիվրբոլ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Տարեկան 7 մէճտ. 6 ամս. 3½. 3 ամս. 2 Մ. Կ. Պոլսոյ համար 3 ամս. 36 ղրշ. Արտասահման 40 ֆր. 6ամս 20, 3ամս. 10. Թղթատարի ծախք մեր վրայ, բաց ի Բոսֆ Լոքալէ։
Իւրաքանչիւր թերթին կ'ստորագրէ մի միայն ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՆ
Ան որ կ'ուղղուին ամէն գրութիւնք
Խմբագրութեան ուղղուած նամակ և այլ … հրատարակուելու … չեն դարձուիր։

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ ԲՈՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
Ի ՏՊԱՐԱՆԻ «ԲՅՈՒԶԱՆԴԻՈՆ», ՕՐԱԳՐՈՅ
Կ. Պոլիս, Նօ 23, 25, Պապը Ալի ճատտէսի

ԹԵՐԹՕՆ «ԲՅՈՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի (110)

ՎԷՊ

ՎՐԷԺԽՆԴԻՐԸ

ՎԷՊ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

—Շատո՞նց է Բարիզ կ'գտնուի եղեր այդ երիտասարդն, հարցուց Բօլ Շիսոն, վաճառականին ակնարկելով։

—Ո՛չ, պատասխանեց կարապետ, հազիւ չորս հինգ օր եղած էր հոս գալն երբ զիս գտաւ։

—Արդարեւ ուշագրաւ երեւոյթ մ'է կրկնեց վաճառականն որ չորս հինգ օրուան հիւր մը դեռ աչքը չբացած, չորս կողմը չճանչցած, գրոսանքի ետեւէ ըլլայ։

—Արդէն գեղխութենէ ուրիշ նպատակով չէ եկած հոս եւ իրեն գաղափարակից հայկական մ'եւս գտնելով սկսած է թաղուիլ Բարիզի աղտեղութիւններուն մէջ։ Պալ Պիւլիէի մէջ այնպիսի ընթացք մ'ունէր, որուն չէի կրնար մասնակցիլ եւ գիտէի ալ որ բարոյապէս ու ֆիզիքապէս չճծած չէր կրնար մեկնիլ Բարիզէ ուստի հիւանդութիւն առարկելով մեկնեցայ այն գիշեր պարահանդէսէն եւ անգամ մ'ալ երեսս չցցուցի իրեն։

—Բնական էր որ այնպէս ընէիք րսաւ ան միտքը, իրաւունք տալով կարապետի։

—Ուրեմն ինչու տարօրինակ կը գտնէք զայն տեսնելու պահուս զգացած յուզումս. այս կարգի ստորին նկարագրի տէր երիտասարդ մը որ չար խորհրդատու մ'ալ ունի մանաւանդ ինչ բաներ չէր կրնար խօսիլ ինծ նկատմամբ Լուիզի աչքեւ։ Հեռատեսութիւն, խելք, դատողութիւն կոչուած բաներն երբեք գոյութիւն չեն ունեցած իրեն համար։ Իրանց թէ արժէքաւոր մէկն ըլլար, ամենայն սիրով պիտի ներկայացնէի զինք ձեզ իբրեւ իմ բարեկամս զաւակը, սակայն ինչ ո՛ւր, մարդկութիւնն ուր։

Բօլ Շիսոն որ պահ մը տարակուսիլ սկսած էր փեսացուին անկեղծութեան վրայ, հիմա անոր այս խոստովանութիւնը լսելով բոլորովին զղջաց վերաւորիչ յառաջարանով մը անոր հետ խօսակցելուն համար եւ սկսաւ գործած սխալը դարմանելու գիտութով։

—Մի՛ մեղադրեր զիս սիրելիս, ըսաւ հայրական շեշտ մը գնելով արտասանութեանը մէջ, գիտես որ Լուիզն ինչ է ինծ համար. . .։

—Իմ ալ ամբողջ վախս, երկիւղս, յուզումս անոր համար էր արդէն, եթէ ոչ ի՞նչ կրնայ ընել ինծ նախկին ընկերակից մը, շատ շատ իմէ երես փախցնելուս համար մէկ երկու անպատշաճ խօսքեր պիտի ընէր որոնց ես ալ կրնայի պատասխանել ի հարկէ։

—Դուն հոգ մ'ըներ, յարեց վաճառականն, եթէ քիչ մը առաջ երթար անոր չափը ճանչցնել իմ ձեռքս էր։

—Այո, ասոնց ամէնքն աղէկ, բայց կ'կարծէք որ Լուիզ անտարբեր հանդիսատես կ'մնար այս ամենուն. այնչափ փափկասիրտ աղջիկ մը բնականաբար պիտի յուզուէր գրգռուէր ու ո՛վ գիտէ ինչ կացութեան մատնըուէր։

Բօլ Շիսոն ալ չէր խօսեր. իր լռութիւնն իսկ ապացոյց մ'էր թէ փեսան իրաւունք ունէր ընկերոջը ներկայութենէն յուզուելու և խոյս տալու. Կարապետ կրկին խօսք առնելով,

—Ուրիշ պարագայ մը կար, ըսաւ, որ ոչ նուազ յուզում պիտի պատճառէր Լուիզի. երիտասարդին կառքին մէջ երկու անպատիւ շլխտիներ կային, որք իրենց անպատկառ լեզուով բնականաբար պիտի մասնակցէին խօսակցութեան և գուցէ այնպիսի եզրակացութիւն մը հասնէր վէճն որ մեր երկուքին համար, ես աշխարհի վրայ ամէնէն թանկագին արժէք ունեցող կեանքի մը խորտակումն պատճառ ըլլար։

Ամէն բան պարզուած էր հիմա երկու խօսակիցներուն միջեւ, երիտասարդն իր վսեմ անկեղծութեամբ անգամ մ'եւս ազնուութեան ապացոյցը տուած էր աներոջն, որ քանի փեսացուին անսեթեւեթ ընթացքը տեսնէր, այնչափ կ'հաստատուէր անոր նկատմամբ ուծած նախկին համակրութեանն և սիրոյն մէջ։ Բայց Կարապետ գոհացած չէր ստացած. քիչ առաջ աներոջն իր դէմ արտայայտած անվստահութիւնը ծանր նզդած էր սրտին եւ չէր կրցած մոռնալ անոր առաջին խօսքերն. Անյողդողդ բնաւորութիւն մ'ունէր. ձեռքը չէր սանձ դնել հպարտութեանը, շուտով կ'գրգռուէր, մանաւանդ երբ պատւոյ վրայ ըլլար խնդիրն, ուստի իր անցեալ կեանքին նկատմամբ այս բացատրութիւնները տալէ վերջ, դառնացած սրտով մը, Բօլ Շիսոնի դառնալով,

—Այս կարգի անվստահութիւններ բնական հետեւանքը պիտի ըլլան մեր ապագայ ամուսնութեան, յարեց. ամէն օր կրնան նոր նոր միջադէպեր տեղի ունենալ եւ խախտել անծանօթի մը վրայ ձեր ունեցած տարտամ համարումն, ուստի քանի որ դեռ ժամանակ կայ սխալ մը դարմանելու, կ'աղաչեմ որ ձեր միակ աղջկան սիրոյն ու շահուն համար, չեղեալ համարիք մեր նշանախօսութիւնը։

Վաճառականը ցնցուեցաւ կարապետի այս անակնկալ առաջարկին առթիւ. արդարեւ գիտէր անոր հպարտ բնաւորութիւնն ու ինծնուրութիւնը, բայց բնաւ մտքէն չէր անցներ որ այս աստիճան ծայրայեղութեան հասցնէ գործն, ուստի հարկը անգամ կ'զգալով պահ մը առաջ գործած լեզուին վրայ,

—Երիտասարդական արիւնը իրերն ու խօսքերը չափազանցել կուտայ ձեզ սիրելիս, ըսաւ դառն ժպիտով մը. քաջայոյս եմ որ դուք ալ պիտի խնդաք ձեր այս առաջարկին վրայ, եթէ քիչ մը պաղ արիւնով դատաստան ընէք, բնաւ հիմն չունի, այնչափ ալ չուտ չեն կազմուիր ու գրգռուիր թափով մը խորտակին։

—Բայց երբ անվստահութիւն կայ գործին մէջ եւ զոհողութեան մը պէտքն անհրաժեշտ է, կարծեմ դուք ալ իրաւունք կուտաք որ սէրը պատւոյ առջեւ զոհուի. այն ընտանիքն որ փոխադարձ վստահութեան հիմն. բուն վրայ հաստատուած չէ, աղէկ կըլլայ որ իր սաղմնային վիճակին մէջ բարձի թողի մ'առնելով ծաղրելի ըլլալէ աւելի խոնարհ վիճակի մէջ մընայ ու ես աւելի ինքնութեանս ապրիլ կ'նախընտրեմ։

—Ի՞նչ կ'ըսես բարեկամս կաստակ կ'ընես, չիշտեց վաճառականն ոտքի ելլելով, արդարեւ այնչափ արտառոց գաղափարներ կ'ջարադրվես, որոնց վրայ խնդալէ ուրիշ բան ընել չգար ձեռքէս. ի՞նչ այդչափ դիւրին կ'կարծես կեանքն որ պարզ բացատրութիւն մը ուզելուս համար այս աստիճան ծայրայեղութիւններու կ'դիմես. ա՞յս է հասատատամիտ անյողդողդ մարդուն նկարագիրը. գոհ եղիր որ Լուիզ ներկայ չէ մեր այս խօսակցութեան, եթէ ոչ ի՞նչ գաղափար պիտի գոյացնէր իր ապագայ ամուսնոյն վրայ։ Աւագի վրայ կ'կարծես այսչափ ատեն է ի վեր մեր եւ քու միջեւ մշակուած յարաբերութիւնն որ մէկ խօսքով զեղծուի, ուրիշ պարագայի մէջ շատ պիտի վիրաւորուէիր անյուսալի ընթացքի մը մէջ տեսնելով զձեզ, սակայն հիմա գիտեմ որ շատ զգածուած էք, գուցէ չափէն ալ աւելի, եւ այս նկատումով չեղեալ կ'համարիմ ձեր քիչ առաջ րրած անխոստովանելի առաջարկն ու կ'խնդրեմ որ անգամ մ'ալ բերան չառնէք զայն, դուք այնպէս կ'կարծէք որ յուզումը, բորբոքումն, ուղղամտութիւնն իրաւունք կուտան ձեզ վայրկենական տպաւորութեան տակ ամէն բան խօսելու, մինչդեռ գործնականին մէջ այնպէս չէ. կատարեալ մարդը, քիչ մը սանձ զնելու է ըզգուլին։

Կարապետ յուզումէն կասկարմիր կտրած՝ չարտասանելու համար անընդհատ շրթունքները կ'խածնէր. իրաւ ի՞նչ մեծ սխալ էր ըրած առաջարկը. Լուիզէ բաժնուի՞լ. ո՞հ միթէ կարելի՞ բան էր. Արդարեւ աներն ալ ծանր խօսած էր իրեն, սակայն անոր խօսելու ոճն ու՞ր, իրենինն ու՞ր. Երիտասարդ հայը Բօլ Շիսոնի ցոյց տուած ներողամիտ ոգւոյն հանդէպ բոլորովին զղջալով ըրած առաջարկին վրայ, ամենալէն չէր կրնար գլուխը վերցնել ու աներոջն երեսը նայիլ։

Լուիզի հօր ու նշանածին միջեւ տեղի ունեցած այս միջադէպ երկուքին համար ալ եթէ մասամբ վիրաւորիչ հանգամանք մ'ունէր, իսկ միւս կողմէ մասամբ նպաստած էր անոնց փոխադարձ սէրն ամրապնդելու։ Վաճառականն անգամ մ'եւս փորձած էր կարապետի կորովն ու հաստատապէս համոզուած անոր ուղղամտութեանն ու խրոխտ բնաւորութեանը վրայ, իսկ երիտասարդն այս առթիւ տեսաւ որ անսխալ տարբ մը չէ ինք Շիսոններու ընտանեաց մէջ և թէ անկեղծ սէր մը կ'տածեն իր նկատմամբ աներն ու նշանածն որ գիւղաւ չխախտիր։

Յարաբերութիւնները կէս ժամ վերջ իրենց սովորական վիճակին վերադարձան, եւ երկու խօսակիցներ իրարու բարի գիշեր մաղթելով գնացին պառկեցան։ Շար.